

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

นางปภาภรณ์ ปินตามูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เมษายน 2558

**MANAGEMENT OF EXCELLENT CHILD DEVELOPMENT
CENTERS : A CASE STUDY OF CHILD DEVELOPMENT
CENTER OF MAESA SUBDISTRICT, WIANGSA DISTRICT,
NAN PROVINCE**

MRS. PAPHAPHON PINTAMUN

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
APRIL 2015
COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY**

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

นางปภาภรณ์ ปินตามูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เมษายน 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางปภาภรณ์ ปินตามูล

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ดร.สุมิตรา โรจนนิตติ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ “มาก” ซึ่งด้านกายภาพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคม สำหรับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสังคม ให้ศูนย์จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ให้เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากชุมชน ด้านกายภาพ ปรับพื้นที่และอาณาเขตที่เป็นพื้นที่สีเขียว พร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้ง ด้านสิ่งแวดล้อม ให้จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ให้สะอาดและปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการ ให้ศูนย์มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจง ให้แก่ประชาชนในชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็ก

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ABSTRACT

Thesis title : Management of Excellent Child Development Centers: A Case Study
of Child Development Center of Maesa Subdistrict, Wiangsa
District, Nan Province

Author : Mrs. Paphaphon Pintamun

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Thesis advisor and committee :

Dr. Sumitra Rojananiti	Chairperson
Associate Professor Dr. Nitaya Suwanasri	Committee

The purpose of this research was to investigate the management and guidelines to manage the excellent child development center of Maesa subdistrict, Wiangsa district, Nan province. The target population comprised of 155 subjects. The research instruments were a questionnaire and a focus group discussion. The data were analyzed by mean, standard deviation and content analysis. The research findings were as follows:

The operational management of the child development center of Maesa subdistrict overall was at a high level. The development of the physical aspect was at the highest level, followed by the environmental aspect and the social aspect. With regard to the management guidelines for the excellent center, suggestions from the focus group discussion were: the social aspect- the community should participate in the activities; the economic aspect-a good atmosphere should be enhanced for community fund raising; the physical aspect- the landscape should be improved and equipped with outdoors playground equipment; the environmental aspect-toilets should be clean and safe; the management aspect- a meeting should be held to inform people in the community about the policy and operational guidelines of the center.

Keywords : Management of an excellent child development center

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิตติ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา สุวรรณศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ปรับปรุง ตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารมณ์ ปรีดาสุวรรณ อาจารย์ปิยะนุช เล็งชาและ อาจารย์ ดร.สุกัญญา ทองนาค ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยซึ่งส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา นักวิชาการศึกษากองการบริหารส่วนตำบลแม่สา เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สาและผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สาที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดู ครูบาอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คอยดูแลให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ปภาภรณ์ ปินตามูล

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย.....	7
แนวนโยบายในการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 15 ปี (2545 - 2559) : การจัดการศึกษาปฐมวัย.....	12
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13
แนวทัศนะเกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่.....	63
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	67
การสนทนากลุ่ม.....	71
บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	80
ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	86
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนา	
เด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	87
ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา	
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	98
5	105
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	121
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	126
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของเครื่องที่ใช้ในการวิจัย.....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านเศรษฐกิจ.....	101
12 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ.....	102
13 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	103
14 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านการบริหารจัดการ.....	104

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 การจัดการศึกษาปฐมวัย.....	35
3 กระบวนการมีส่วนร่วม.....	57
4 โครงสร้างและเครือข่ายการพัฒนา.....	60
5 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย.....	61

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างตารางกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและทุกภาคส่วน.....	56
2 ข้อมูลรางวัลที่ได้รับของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา.....	76
3 คำร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามของการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	86
4 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ในภาพรวม (N = 155)	87
5 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ด้านสังคม.....	89
6 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ด้านเศรษฐกิจ.....	91
7 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ด้านกายภาพ.....	93
8 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	95
9 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำอยู่ ด้านการบริหารจัดการ.....	97
10 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ ด้านสังคม.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านเศรษฐกิจ.....	101
12 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ.....	102
13 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	103
14 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านการบริหารจัดการ.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในสังคมไทยปัจจุบันนี้บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก จากที่พ่อแม่ซึ่งเคยทำหน้าที่ในการเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนเด็กเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ใช้แรงงาน ทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้และเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว เพื่อนำมาใช้จ่ายสำหรับการยังชีพของตัวเองและเลี้ยงครอบครัว โดยผลกระทบในการเลี้ยงดูแลเด็กไปให้องค์กรอื่นในสังคมที่มีอยู่ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็กแทน ซึ่งได้แก่ สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลทั้งหน่วยงานของภาคเอกชนและหน่วยงานของภาครัฐ โดยที่พ่อแม่แต่ละคนมีความคาดหวังเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กทดแทนครอบครัวแตกต่างกันออกไป บางคนก็มุ่งหวังว่าเด็กจะได้รับการดูแลให้มีความอบอุ่น มีความปลอดภัยและมีความสุข บางคนก็มุ่งหวังว่าเด็กนั้นจะต้องอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่อีกหลาย ๆ คนก็อาจจะไม่คาดหวังอะไรจากองค์กรเหล่านั้น ซึ่งต้องการให้มีคนเลี้ยงดูเด็กทดแทน เมื่อตนต้องประกอบอาชีพการงานเท่านั้น ตามที่พิทยาภรณ์ มานะจูดิ (2549 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่จะต้องพิจารณาในสภาพการณ์เช่นนี้ คือ เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวิกฤติของชีวิตมนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการวางพื้นฐานการพัฒนาสำหรับคนทุกคน เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ การเอาใจใส่เลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่น จึงถือเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กและชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่ตามศักยภาพอย่างสมดุล โดยการจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อกระบวนการในการพัฒนาสมอง กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการส่งเสริมการเล่น การเล่านิทานให้โอกาสเด็กได้พัฒนาในแต่ละช่วงวัย จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ (จินตนา พัฒนพงษ์ธร. 2547 : 1) เพราะเด็กในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า ที่จะช่วยนำพาและพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคตนั่นเอง

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงมีแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 15 ปี (2545 - 2559) ขึ้น โดยได้ระบุไว้ในนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยมีเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงวัยอายุ 0 - 5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพ เต็มศักยภาพ มีครอบครัวเป็นแกนหลัก ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนให้ได้รับและมีการพัฒนาที่ดี

มีความเหมาะสม อย่างรอบด้าน และมีความสมดุลเต็มศักยภาพพร้อมทั้งเรียนรู้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารการศึกษาดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการ กระทรวงมหาดไทย, 2544 : 1) ดังนั้น กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการ ด้านสุขภาพอนามัยและพัฒนาการของเด็กขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ ประเมินผลของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการที่ดำเนินการ ตามเกณฑ์การประเมินเป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการ โดยระบุไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริม สุขภาพ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม สะอาดและปลอดภัย ด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

สำหรับพื้นที่ของจังหวัดน่านมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ ดำเนินการด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีจำนวน 284 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา เป็นอีกศูนย์หนึ่งที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยอยู่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของพื้นที่ จังหวัดน่าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บ้านวังแข ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา เกิดจากการยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่า และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเอน แล้วปรับโครงสร้างยกฐานะให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบล ภายได้ชื่อ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา” สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2549 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา มีรูปแบบสำหรับการ บริหารจัดการเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา, 2555 : 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านการ ประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กในปี พ.ศ. 2549 ต่อมาปีพ.ศ. 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดีเด่นขนาดใหญ่ จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2551 ได้รับ รางวัลศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการยอดเยี่ยมระดับจังหวัดและได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวด ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการยอดเยี่ยมระดับประเทศจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและปี พ.ศ. 2554 ได้รับการประเมินผ่านตามเกณฑ์ของการประเมินของศูนย์เด็กเล็กปลอดโรคของกรมควบคุมโรค จากความสำเร็จดังกล่าวของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะ ศึกษาว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการบริหารจัดการและ การดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สาอย่างไร จึงได้รับรางวัลชนะเลิศเป็นศูนย์เด็กเล็ก นอกระบบราชการ ในระดับจังหวัดและได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการ (ประเภท อบต.) เพื่อนำผลการบริหารจัดการเสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบราชการในระดับดีเยี่ยมต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ให้เป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ในระดับดีเยี่ยมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่เพื่อให้อยู่ในระดับดีเยี่ยมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ มีปัจจัยแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ จำนวน 155 คน ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาคณะการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน ผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 132 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำนวน 13 คน ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาคณะการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ ประกอบด้วย นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา ปลัดกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา นักวิชาการศึกษา กองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา ผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ มีปัจจัยแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและ ด้านการบริหารจัดการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ หมายถึง เป็นการดำเนินงานในกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่มี ปัจจัยแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและ ด้านการบริหารจัดการ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ หมายถึง บุคคลผู้ที่มีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นผู้ที่มีส่วนในการตัดสินใจ กระทำกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ประกอบด้วย นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา ปลัดกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์ ผู้ปกครองเด็ก

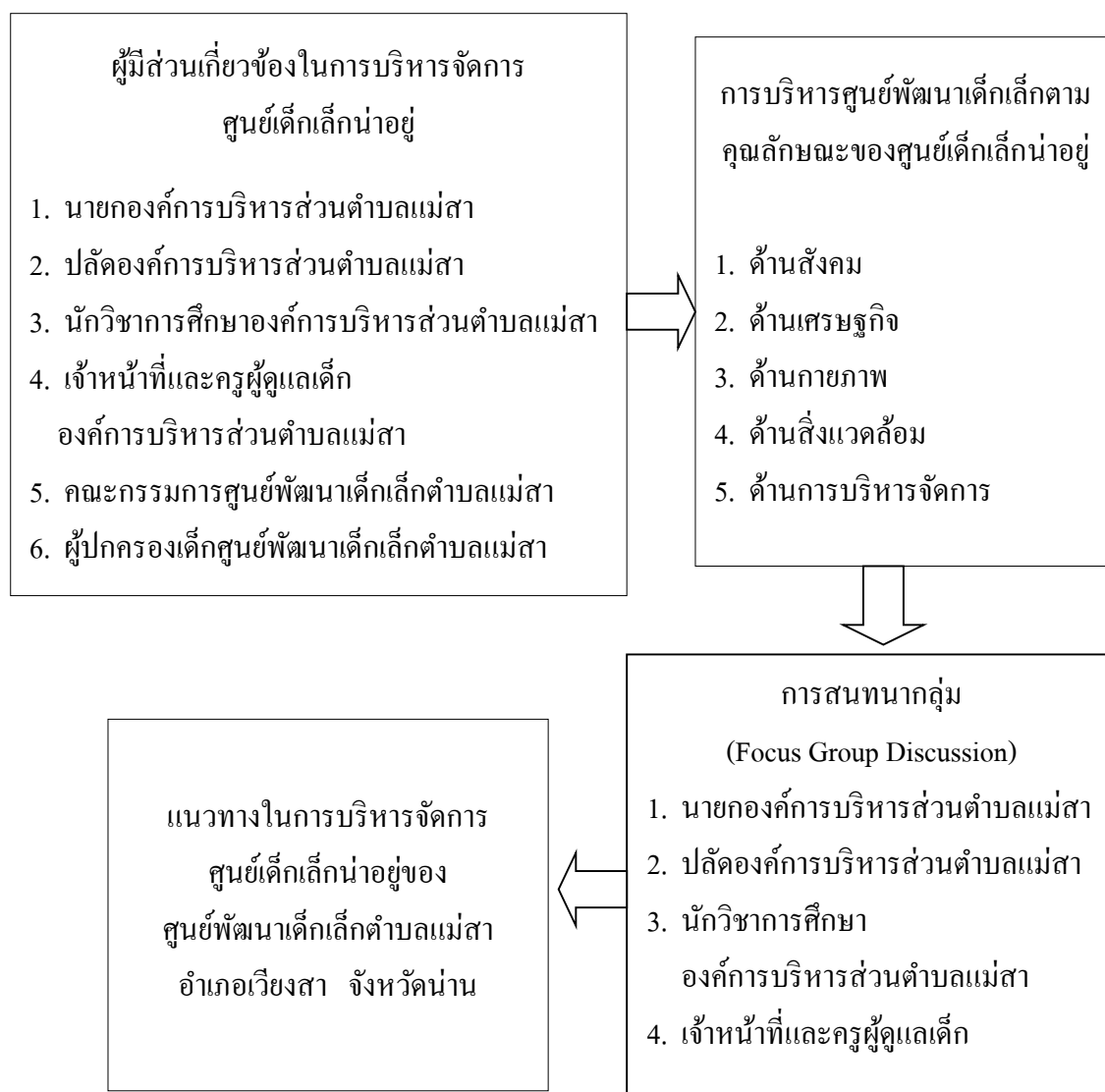
3. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา หมายถึง บุคคลที่มีส่วนร่วม มีส่วนในการตัดสินใจในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารของ กองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา เช่น นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลแม่สา ผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่ตำบลแม่สา ผู้แทนชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลแม่สาและผู้ปกครองเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
2. ได้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อนำเสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้การปรับปรุงศูนย์ให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับดีเยี่ยมต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนออยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กก่อนอนุบาล 3 ปี กรมศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย
2. แนวนโยบายในการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 15 ปี (2545 - 2559) : การจัดการศึกษาปฐมวัย
3. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวทฤษฎีเกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กก่อนอนุบาล
5. ทฤษฎีการเรียนรู้
6. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
7. บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนอนุบาลแม่สา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและหลักการจัดการการศึกษาปฐมวัย

ตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546 : 2 - 6) ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยยึดแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใด

จะต้องเกิดคุณลักษณะของความสามารถขึ้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมคุณลักษณะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ คำนิยามทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีโอกาส ได้ช่วยตนเองทำงานให้ได้ที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อะไรๆ คน

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำ ทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์ เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น “การเล่น” จึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่า

ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและ วัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มา จากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผนวกกับแนวคิด 4 ประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยกำหนดปรัชญาการศึกษาให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ทราบถึงแนวคิด หลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี

2. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้อบรมทางสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและ สังคมหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยการจัดทำ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ยึดหลักการจั ดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

2.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและ ประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขใน ปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้ง พัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็น เสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนที่จะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคม เห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

2.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญ ต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ

มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง

ดังนั้นผู้สอนต้องยอมรับเห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะกับเด็ก

2.4 การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ ประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

2.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัย ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่า ได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่า เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กและขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็ก จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบหรือถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

3. หลักการ

หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก กับพ่อแม่เด็ก กับผู้เลี้ยงดูกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษาศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคมและสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญดังนี้

- 3.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 3.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษานี้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- 3.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 3.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- 3.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

4. จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและทางสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อและในแต่ละช่วงอายุ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วยมาตรฐาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งจะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนี้

- 4.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 4.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 4.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 4.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 4.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 4.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
- 4.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- 4.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 4.10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 4.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านของเด็ก เพราะว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้เลี้ยงดูอบรมเลี้ยงดูบนพื้นฐานความต้องการของเด็กที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจและความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกายเพื่อที่จะได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นรวมถึงเป็นการพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสมบูรณ์แบบ ซึ่งมีความรู้ มีสติปัญญา มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

แนวนโยบายในการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 15 ปี

(2545 - 2559) : การจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักบริหารการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2544 : 1-5) ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ

สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ ในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีมาตรการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรมและสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตามที่ต้องการและเหมาะสม ได้จัดทำแผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระยะ 15 ปี (2545- 2559) ขึ้น โดยมีสาระที่เกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

1. ภารกิจด้านการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาและเพื่อให้การจัดการศึกษาท้องถิ่นดำเนินการตามความพร้อมและคำนึงถึงการมีส่วนร่วม

3. นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรการการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสรุปได้ว่า นโยบาย ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0-5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพเต็มศักยภาพ มีครอบครัวเป็นแกนหลักและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคม ได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็ก เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับและมีการพัฒนาที่ดีและเหมาะสมอย่างรอบด้าน สมดุลเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งเรียนรู้อย่างมีความสุข เติบโตตามวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กในระยะต่อ ๆ ไป

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2553 : 4 - 58) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์หรือหนังสือ สิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน จึงกำหนดมาตรฐานดำเนินงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารบุคคล

ด้านการบริหารงาน

1. การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประสงค์จะจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน/กอง/สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้

1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

1.2 จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

1.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 จัดทำแผนดำเนินงานได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการจัดงบประมาณ เป็นต้น

1.5 จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครอง กรณีที่ไม่มี สถานที่ก่อสร้างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และการบริหารจัดการศูนย์ฯแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ดำเนินการตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

2.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

2.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

3. การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดฯ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

3.2 นำผลการประชาพิจารณาสื่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

3.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

3.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

4. การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

4.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษา

ในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และเปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา ดังนี้

4.1.1 ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียนวันที่ 11 ตุลาคม

4.1.2 ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียนวันที่ 1 เมษายนของปีถัดไป หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการต่อไป และกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตามข้อ

4.1.1 สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และการกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนในห้องปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม(นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์

4.2 การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และ
สาธารณสุข

4.3 บริการอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น
เป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

4.4 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็ก
เล็กอายุ 2 - 5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตาม
ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.5 จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4
ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา) เหมาะสมตามวัยและศักยภาพ
ของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

4.6 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการแลชุมชน หรือจำเป็นอื่น ที่
ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่
เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือและต้อง
กำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

4.7 ในระหว่างปิดภาคเรียนหรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 4.6 ให้ผู้บริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กหรือ
พนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ
หลักสูตรการจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมหรือ
การพัฒนาศูนย์ในด้านต่างๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

5. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชนและผู้ดำรงตำแหน่ง
ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน
ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน
โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ โดยตำแหน่งและให้
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ มีจำนวนตามความเหมาะสมให้
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

5.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.4 พิจารณาสั่งเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.5 พิจารณาสั่งเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.7 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมายระเบียบหรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด

ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

1. งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จ่าย ดังนี้ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากรเงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและอื่นๆ โดยดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2. งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

2.1 จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.3 จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

2.4 ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ ฯ

2.5 จัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

3. งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรร เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

4. การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุ พัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษาหรือผู้แทน เป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสาธารณสุขและผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสมเป็นกรรมการ

4.2 แจกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สืบหา ความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึง ความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย

4.3 ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 จัดทำทะเบียนคุมวัสดุและครุภัณฑ์

4.5 ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

5. การเบิกจ่ายงบประมาณ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติ ตามระเบียบ ดังต่อไปนี้

5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

5.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

5.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551

5.4 ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล กรณีที่เป็นพนักงานจ้างดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญด้วย กระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และโปร่งใสเพื่อรองรับการตรวจสอบตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย

1.1.1 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

1.1.2 ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ

1.1.3 หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

1.1.4 ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้าน

การศึกษา ในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

ได้ตามความเหมาะสมหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.2/10297 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.5/ว85 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2550 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว1469 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2551

1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู : นักเรียน) 1 : 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละ 20 คน สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนด

ให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 การปรับสถานภาพพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.4/ว80 ลงวันที่ 10 มกราคม 2550 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว846 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551

2. การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การกำหนดค่าตอบแทนสิทธิและสวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทนสิทธิและสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้างและอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้างหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรณีต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. การพัฒนาบุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมสนับสนุน

การให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และ พนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษา แห่งชาติและกรมการศาสนา

2. การบริหารจัดการ

2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานการประถมศึกษา แห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

2.2.1 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการ แบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมด ให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการ แบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณและวิชาการ

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรงและพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีความสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติ สถานภาพ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้าง ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กในปัจจุบันมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่นและกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน

1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ ว 61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คำวนมาก ที่ มท 0893.4/ ว 476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุและงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษาประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการวัดประเมินผล

2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผล การปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.7 นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ครูผู้ดูแลเด็ก

1. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่น
ที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน

1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

2.3 ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

- 2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน
- 2.13 พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน
- 2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน
- 2.16 รวบรวมผลงาน รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ
- 2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดและระเบียบหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ 2 ประการ คือ สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดและระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

1. ธุรการ/การเงิน/พัสดุ บทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 ทำหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

2.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ขามรักษาความปลอดภัย บทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 คู่มือรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็ก

ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรองนายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก สภาพแวดล้อม วิชาการและกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ

2.2 สสำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิก และดำเนินงาน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ตามฐานะ การคลังของแต่ละท้องถิ่น

2.4 ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม

2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม

2.9 กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

2.10 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ใจกว้างใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะอันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตของการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของอาคารสถานที่

1.1 สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสมและ

ไม่อยู่ในพื้นที่ อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุตามมาตรฐาน ความจำเป็นและเหมาะสม

1.2 ไม่ควรอยู่ใกล้ถนนหรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็น ต้องสร้างให้ห่างจากถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตรและมีรั้วป้องกันอันตราย

1.3 พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัยและเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

2. จำนวนชั้นของอาคาร อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และมีความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

3. ทางเข้า-ออกตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุหรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ

4. ประตู - หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่างควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้นและหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

5. บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีลูกกรงและราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็กและระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรงบันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9 - 23 เซนติเมตร)

6. พื้นที่ใช้สอยภายใน ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารให้สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ เหมาะกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วมและที่พักของเด็กป่วยเฉื่อย พื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลาและปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่โดยมีแนวทางนี้

6.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ย 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

6.1.1 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย โปร่ง ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

6.1.2 อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆมีความสะอาด นำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

6.1.3 ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดีและมีเฉพาะเด็กแต่ละคนทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซักหรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

6.1.4 ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่างๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

6.2 บริเวณสำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่ายและอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตู้ โต๊ะเป็นระเบียบและมีการยึดติดกับผนังหรือพื้น อย่างมั่นคง ในกรณีที่เครื่องใช้นั้นล้มได้ง่าย เหลี่ยม มุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ต่างๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่ม เพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

6.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหารต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรงและใช้งานได้ดี

6.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมทั้งที่ล้างและเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

6.4.1 สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด

6.4.2 มีการถ่ายเทอากาศดี ไม่มีกลิ่นควันรบกวน

6.4.3 มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับเด็กได้จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

6.4.4 โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

6.4.5 ภาชนะใส่อาหารทำวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีน สีขาวหรือสีอ่อน ไม่แตกง่ายหรือมีความคม

6.4.6 ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อย่างที่มีก๊อกน้ำหรือท่อระบายน้ำ

ถ้าใช้กะละมังต้องมี จำนวน 3 ใบ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตรและบริเวณที่ล้างจะต้อง มีการระบายน้ำได้ดี ไม่แฉะและ

6.4.7 ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะและน้ำสะอาดอีก 2 ครั้งหรือล้าง ด้วยน้ำไหล

6.4.8 ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางในตะแกรง โปรง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

6.4.9 เจียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเจียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อันและ ควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

6.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาล เด็กต้องอยู่ในสายตาครูผู้ดูแลเด็กหรือ ครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

6.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่สำหรับ ทำความสะอาดเด็กและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำจะต้องมีแสงสว่างที่เพียงพอ มีอากาศถ่ายเทโดยสะดวก พื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

6.7 ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่าง เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจมีส่วนสูงที่ สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่ตั้งอยู่ที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว ให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

6.8 ห้องอเนกประสงค์สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหารหรือ การนอน คำนึงถึงความสะอาดและการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากมีชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุด มีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตรอาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

6.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดและนำออกไปทิ้ง ภายนอกอาคารทุกวัน

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ภายในอาคาร

1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 - 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเจริญเติบโตของเด็ก

1.2 เสียง ต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในระดับเสียงที่เหมาะสม

1.3 การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องมีเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศที่เหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2. ภายนอกอาคาร

2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า - ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีที่มีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศและการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะต้องจัดเก็บสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตรต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอกับเด็กในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นเป็นการเฉพาะหรือในสถานที่อื่นๆได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่นๆที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัดหรือในสวนสาธารณะ ในกรณีที่นำเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

ด้านความปลอดภัย

1. มาตรการป้องกันความปลอดภัย

1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิง อย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตรและถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถังไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดควรมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม

1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูงสะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยพ้นมือเด็ก

1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ - ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่นและเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำห้องส้วมต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณรอบตัวอาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

1.8 มีระบบในการล็อกประตูเข้า-ออก นอกอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

1.10 มีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูง ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่เป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

2. มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

2.2 บุคลากรได้รับการอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

2.3 มีโทรศัพท์และเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาลไว้ติดต่ออย่างทั่วถึงที่ กรณีเกิดเหตุการณ์คับขันหรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กและควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก

2.5 มีมาตรการในการรับ - ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ

2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือ

โดยด่วน

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กอายุ 2 - 5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา)

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัย โดยองค์ร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและ

มีความสุข

2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจ

ความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัยมาประกอบ

เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

การจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการ

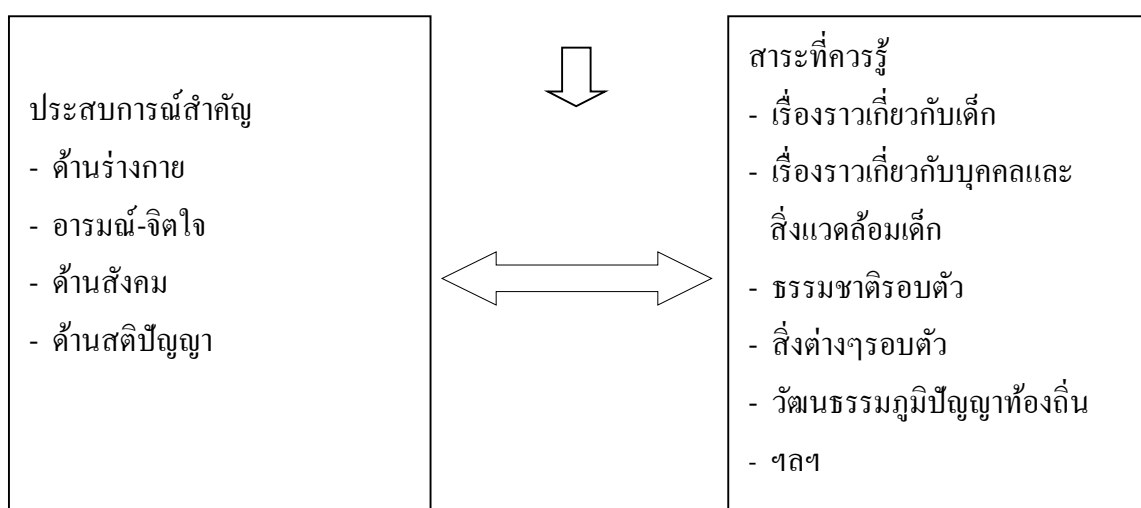
อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิด (หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ปกครอง/ชุมชน)				
ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน	เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยนึกถึงวิถีชีวิตของเด็ก	กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น	ชีวิตประจำวันที่มีคุณภาพ	ร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

จุดหมาย

เด็กมีพัฒนาการ โดยองค์รวมตามศักยภาพและมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สาระการเรียนรู้

แผนภูมิที่ 2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2548 : 29)

3. คุณลักษณะของเด็กปฐมวัย มีจำนวน 2 คุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2 ปี ดังต่อไปนี้

1. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
3. มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
4. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
6. ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
7. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3 - 5 ปี ดังต่อไปนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย มีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ

ประสานสัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตที่ดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม
5. ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3.2 คุณลักษณะตามวัย ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 2 ปี ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที
 - 1.2 เดินถอยหลังได้
 - 1.3 เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว

- 1.4 สลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุ่าง 3 ปี
 - 1.5 หยิบของชิ้นเล็กๆได้ แต่หลุดมือง่าย
 - 1.6 จับดินสอแท่งใหญ่ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ
 2. พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ
 - 2.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆด้วยคำพูด
 - 2.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย
 - 2.3 มีความเป็นตัวของตัวเอง
 3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างเล่น
 - 3.2 เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น
 - 3.3 พยายามช่วยเหลือตัวเองในเรื่องการแต่งตัว
 - 3.4 รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้
 - 3.5 เริ่มรู้จักรอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที
 - 4.2 ชอบดูหนังสือภาพ
 - 4.3 ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง
 - 4.4 สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่างๆ
 - 4.5 เริ่มประโยคคำถาม อะไร
 - 4.6 สนใจสิ่งรอบตัว
 - 4.7 วางของซ้อนกัน ได้ 4-6 ชั้น
- คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 3 ปี ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
 - 1.2 รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
 - 1.3 เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
 - 1.4 เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
 - 2.1 แสดงออกทางอารมณ์ตามความรู้สึก
 - 2.2 ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม

2.3 กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

3. พัฒนาการด้านสังคม

3.1 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

3.2 ชอบเล่นแบบกลุ่มนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)

3.3 เล่นสมมติได้

3.4 รู้จักรอคอย

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

4.1 สำรวจสิ่งต่างๆที่เหมือนกันและต่างกันได้

4.2 บอกชื่อของตนเองได้

4.3 ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคสั้นๆได้

4.5 สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ

4.6 ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทาง

เลียนแบบได้

4.7 รู้จักใช้คำถาม อะไร

4.8 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย

4.9 อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 4 ปี ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย

1.1 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้

1.2 รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง

1.3 เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้

1.4 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

1.5 เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้

1.6 กระชับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

2.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์

2.2 เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น

2.3 ชอบทำทนายผู้ใหญ่

2.4 ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
 - 3.2 เล่นร่วมกับคนอื่นได้
 - 3.3 รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
 - 3.4 แบ่งของให้คนอื่น
 - 3.5 เก็บที่นอนเข้าที่ได้
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 จำแนกสิ่งต่างๆด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
 - 4.2 บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
 - 4.3 พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ
 - 4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
 - 4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
 - 4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 5 ปี ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง
2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ
 - 2.1 แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
 - 2.2 ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
 - 3.2 เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
 - 3.3 มีมารยาทในสังคมที่งดงามมีจิตอาสา
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรม การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา

1. หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

- 1.1 เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย
- 1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร
- 1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

ความต้องการและการพัฒนาการของเด็ก

- 1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
- 1.5 ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 1.6 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี ดังนี้

- 2.1 ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจของเด็ก
- 2.2 สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์
- 2.3 จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
- 2.4 เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
- 2.5 จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมกับเด็ก
- 2.6 ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 2.7 ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก

การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรม บูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

2.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้นๆ

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ให้เด็กทั้งที่มีภาวะวางแผนล่วงหน้าและแผนที่เกิดจากสภาพจริง

2.9 นำชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

2.10 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล

ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอายุ 2 ปีและระดับอายุ 3 - 5 ปี โดยหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการ จัดทำหลักสูตร ดังนี้

1.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา แต่ละแห่ง

1.3 การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบ่ง ออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดและการประเมินหลัง การใช้หลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละ ช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย (มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์)

2. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย

2.1 สาระการเรียนรู้รายปี

2.2 ระยะเวลาเรียน

3. การจัดประสบการณ์
4. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. การประเมินพัฒนาการเด็ก
7. การบริหารจัดการหลักสูตร
8. อื่นๆ

2. ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวันดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก

- 1.1 วัย 2 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 5 นาที
- 1.2 วัย 3 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 8 นาที
- 1.3 วัย 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที
- 1.4 วัย 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ 15 นาที

2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

4. กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. สำหรับเด็กอายุ 2 ปี กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ

การวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

1.1 การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

1.2 การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ผู้เรียนประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่นและการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆที่แตกต่างกันในด้าน ขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นเกมที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น

1.3 การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ - ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา เช่น ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกกรุปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล ตักน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น

1.4 การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่างๆของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น คืบ คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่ง ไล่ จับ ปีนป่าย เครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากธงของเล่นมีล้อ จักรยานสามล้อ เป็นต้น

1.5 การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออก เป็นต้น

1.6 การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดลอมต่างๆ รอบตัวได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปัน รู้จักรอคอย เป็นต้น

1.7 การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียง เลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่างๆรอบตัว

ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้อ่านและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆ จากของจริง เล่านิทานหรือร้องเพลงง่ายๆ ให้ฟัง เป็นต้น

1.8 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น จิต เขียน วาดรูป เล่นบทบาทสมมติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่น ให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่ โอกาสเอื้ออำนวย

2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ตลอดจนศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลาการที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปต่างๆ ฯลฯ

3. ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านบรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1.1 เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.2 เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

2. การทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.2 วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี

ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่ประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

2.4 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย คือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

2.5 จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนด หัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งในการกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี

2.5.1 เด็กเป็นผู้กำหนด

2.5.2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

2.5.3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

2.6 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผน การจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.6.1 นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสาระที่เรียนรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียด ในเนื้อหาให้ ทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่ายสะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเด็ก

2.6.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก ผู้สอนจะสนทนากับเด็ก

เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยหรือหัวเรื่องนั้นๆ

2.6.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็กต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มเติมแล้ว ผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุ ที่ผู้สอนรับผิดชอบประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด คือ กิจกรรม และการประเมิน

4. ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

แนวทางการดำเนินการใช้สื่อ

1. ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์ ชุมชน
3. ใช้สื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวเด็ก
4. ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

5. ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์

6. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
7. เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ซีดีรอม วีดิทัศน์
8. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยร่วมจัดหาสื่อ
5. ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้

เป็นหลักฐาน

4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้ง

ใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บ อย่างมีระบบ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรึกษา ทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตร ฯ การใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนา พฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือตั้งคาคาดหวัง ซึ่งดำเนินการ โดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

8. ด้านโภชนาการ

การดำเนินงาน โภชนาการใช้แนวทางการดำเนินงาน โภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมอนามัย ซึ่งงาน โภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวัง การเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญ เติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับ อาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น ดังนี้

8.1 อาหารหลัก 5 หมู่

ประเทศไทย แบ่งอาหารชนิดต่างๆ ที่รับประทานเป็น 5 หมู่ เพื่อเป็นแนวทางง่ายๆ ที่ใช้แนะนำการรับประทานอาหารว่าควรกินให้ครบ 5 หมู่ โดยอาหารในหมู่เดียวกันสามารถกินทดแทนกันได้ เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารต่างๆ ครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี

อาหาร 5 หมู่ ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง

อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารโปรตีนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้ง วิตามิน และแร่ธาตุ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสร้างเซลล์กล้ามเนื้อ เนื้อเยื่อ กระดูก ภูมิคุ้มกันต้านโรค ฮอร์โมน เอนไซม์และใช้เป็นแหล่งพลังงานแก่ร่างกาย เมื่อร่างกายได้รับสารอาหารคาร์โบไฮเดรตและไขมันไม่เพียงพอ

หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง เผือก มัน และน้ำตาล

อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานแก่ร่างกาย เช่น ทำให้เดินไปไหนมาไหนได้ ทำงานได้ ถ้าได้รับประทานอาหารพวกนี้ในปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย สารอาหารคาร์โบไฮเดรตก็จะถูกเปลี่ยนไปอยู่ในรูปไขมันและสะสมในร่างกาย

หมู่ 3 ผักต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง ตำลึง คื่นช่าย ฟักทอง ถั่วฝักยาว ฯลฯ

หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่างๆ เช่น กล้วย ส้ม มะละกอ มะม่วง สับปะรด ขนุน ฝรั่ง ฝรั่งกลาง ฯลฯ

ผักและผลไม้ เป็นแหล่งของสารอาหารจำพวกวิตามิน และแร่ธาตุ เช่น วิตามินบี 2 วิตามินบี 6 กรดโฟลิก วิตามินซี วิตามินเอ วิตามินอี โปแตสเซียม แมกนีเซียม ทองแดง และแคลเซียม มีหน้าที่หลักในการช่วยให้อวัยวะต่างๆ ในร่างกายทำงานได้ตามปกติ และชะลอความเสื่อมของร่างกาย นอกจากนี้ ผักและผลไม้ยังอุดมไปด้วยเส้นใยอาหาร ซึ่งอาจช่วยป้องกันโรคมะเร็งบางชนิดได้

หมู่ที่ 5 ไขมันต่างๆ เช่น ไขมันจากสัตว์และไขมันจากพืช

อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารไขมัน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานที่ใช้ประจำวันและยังเป็นพลังงานสะสมที่ร่างกายสามารถนำมาใช้เมื่อจำเป็น ถ้าเรากินอาหารที่มีประโยชน์สารอาหารไขมันมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย จะถูกเก็บสะสมในรูปไขมันตามส่วนต่างๆ ของร่างกายรวมทั้งบริเวณหน้าท้องและสะโพก

8.2 เด็กปฐมวัยควรได้ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอทุก 45 นาที เพื่อให้สมองเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

8.3 การปรุงอาหารต้องใช้เครื่องปรุงที่มีส่วนประกอบของไอโอดีนด้วยทุกครั้ง เช่น เกลือไอโอดีน น้ำปลาไอโอดีน

8.4 ใน 1 สัปดาห์ควรจัดอาหารให้มีธาตุเหล็กประมาณ 1-2 มื้อ

8.5 สารอาหารที่จำเป็นสำหรับเด็ก สารอาหารหลักที่เด็กต้องการ คือ คาร์โบไฮเดรต และไขมันซึ่งเป็นสารอาหารที่ให้พลังงานและโปรตีนเป็นสารอาหารที่ช่วยในการเจริญเติบโต และเสริมสร้างเนื้อเยื่อ เราจะได้โปรตีนจากเนื้อสัตว์ต่างๆ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง เด็กเล็กมีความต้องการพลังงานและสารอาหารต่อน้ำหนักตัวมากกว่าผู้ใหญ่ หากได้รับพลังงาน ไม่เพียงพอ ร่างกายจะนำโปรตีนไปใช้พลังงานเด็กควรมีไขมันเป็นประกอบในปริมาณที่พอเหมาะเพื่อให้ได้รับกรดไขมันที่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีสารอาหารอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ได้แก่

8.5.1 แคลเซียม เป็นธาตุที่สำคัญที่ช่วยในการสร้างกระดูกและฟันให้แข็งแรงและยังมีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการทำงานของระบบประสาท กล้ามเนื้อรวมทั้งกล้ามเนื้อหัวใจ การแข็งตัวของเลือดเมื่อมีบาดแผล วัยเด็กเป็นวัยที่ร่างกายต้องการแคลเซียมมาก เนื่องจากมีภาวะสร้างกระดูกมาก ช่วยให้มีการสะสมแคลเซียมในกระดูกมากขึ้น แหล่งอาหารที่มีแคลเซียมมาก ได้แก่ นม เนยแข็ง ปลาหมึก ปลาเล็กปลาน้อย ปลากระป๋อง กุ้งฝอย เต้าหู้ ผักใบเขียว

8.5.2 ไอโอดีน เป็นแร่ธาตุที่สำคัญ เพราะถ้ามีการขาดหญิงตั้งครรภ์จะทำให้เด็กที่เกิดมามีสติปัญญาด้อย โดยอาหารที่เป็นแหล่งของไอโอดีน ได้แก่ อาหารทะเล คือ ปลา ปู กุ้ง หอย ปลาหมึก และเกลือเสริมไอโอดีน โดยใช้ในการปรุงอาหาร

8.5.2 วิตามินเอ มีหน้าที่ในการเสริมสร้างเนื้อเยื่อและระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย แหล่งอาหารของวิตามินเอ ได้แก่ ตับ ผักใบเขียว และผักที่มีสีเหลือง เช่น ผักบุ้ง ตำลึง ฟักทอง แครอท ส่วนในผลไม้ได้แก่ มะละกอสุก มะม่วงสุก

นอกจากสารอาหารต่างๆ ที่จำเป็นตามข้างต้นแล้ว ยังได้รับสารอาหารอื่น เช่น วิตามินบี 1 วิตามิน 2 วิตามินบี 6 วิตามินบี 12 กรดโฟเลต รวมทั้งแร่ธาตุ ฟอสฟอรัส โซเดียม โปแตสเซียม สังกะสี

8.6 การติดตามผลการดำเนินงาน โภชนาการ

หลังจากที่ให้คำแนะนำกับพ่อแม่/ผู้ปกครองเด็ก และดำเนินการส่งเสริมภาวะโภชนาการ หรือแก้ไขปัญหาแล้ว จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานนั้น เพื่อดูว่าวิธีการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหา นั้นได้ผลเป็นอย่างไร

ในกรณีที่เด็กมีการเจริญเติบโตดี ติดตาม โดยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงตามปกติ

ในกรณีที่เด็กอยู่ในระดับเสี่ยง ต่อการขาดอาหาร (น้ำหนักก่อนข้างน้อยก่อนข้างเตี้ย ก่อนข้างพอม หรือเสี่ยงต่อภาวะอ้วน (ตัวม) และเด็กที่ขาดอาหาร (น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ เตี้ยหรือพอม) หรือมีภาวะอ้วน (เริ่มอ้วนหรืออ้วน) ให้ติดตามโดยการชั่งน้ำหนัก

ทุกเดือนและวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน เมื่อชั่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงแล้ว นำน้ำหนักส่วนสูงมาจุดลงในกราฟฯ ทั้ง 3 ตัวชี้วัด เพื่อดูว่าเด็กมีแนวโน้มการเจริญเติบโตเป็นอย่างไรและภาวะโภชนาการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เด็กอาจมีภาวะโภชนาการเหมือนเดิม แต่เน้นการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงได้ดูด้วยว่าเปลี่ยนไปในทิศทางดีขึ้น เท่าเดิม หรือแย่ลง (รายละเอียดดูในหัวข้อแปลผลและแจ้งผล) ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงดีขึ้น แสดงว่า การกินอาหารดีแล้ว หรือวิธีแก้ไขปัญหานั้น ดีแล้ว ให้ทำต่อไป

ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางแย่ลง แสดงว่าการกินอาหารของเด็กยังไม่เพียงพอ หรือวิธีการแก้ไขนั้น ยังไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ไขใหม่

9. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน)

9.1 กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่

วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ

9.2 โครงการต่างๆที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

10. ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ

มาตราที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เพราะจะทำให้ขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นภาระคสมสรรกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่างๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็ก
ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่างๆ

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่นนั้นๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร
และอื่นๆ การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู
การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กสามารถเป็น
แหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่นๆ แก่ชุมชนได้ ดังนี้

5.9.1 ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่
แก่ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่างๆหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ
ของชุมชน

5.9.2 ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้บริการด้านวัสดุ
ครุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อให้ประโยชน์ของชุมชน หรือประชาชน

5.9.3 ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถ
ให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชนและชุมชน
ในการศึกษาค้นคว้าต่างๆ

5.9.4 ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่
ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากร
ในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

5.9.5 ด้านการให้บริการสาธารณะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนช่วยสนับสนุน
การให้บริการสาธารณะแก่ชุมชนหรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น
การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

5.9.5.1 การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่างๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

5.9.5.2 บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ชุมชน สามารถบริจาคเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5.9.5.3 ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

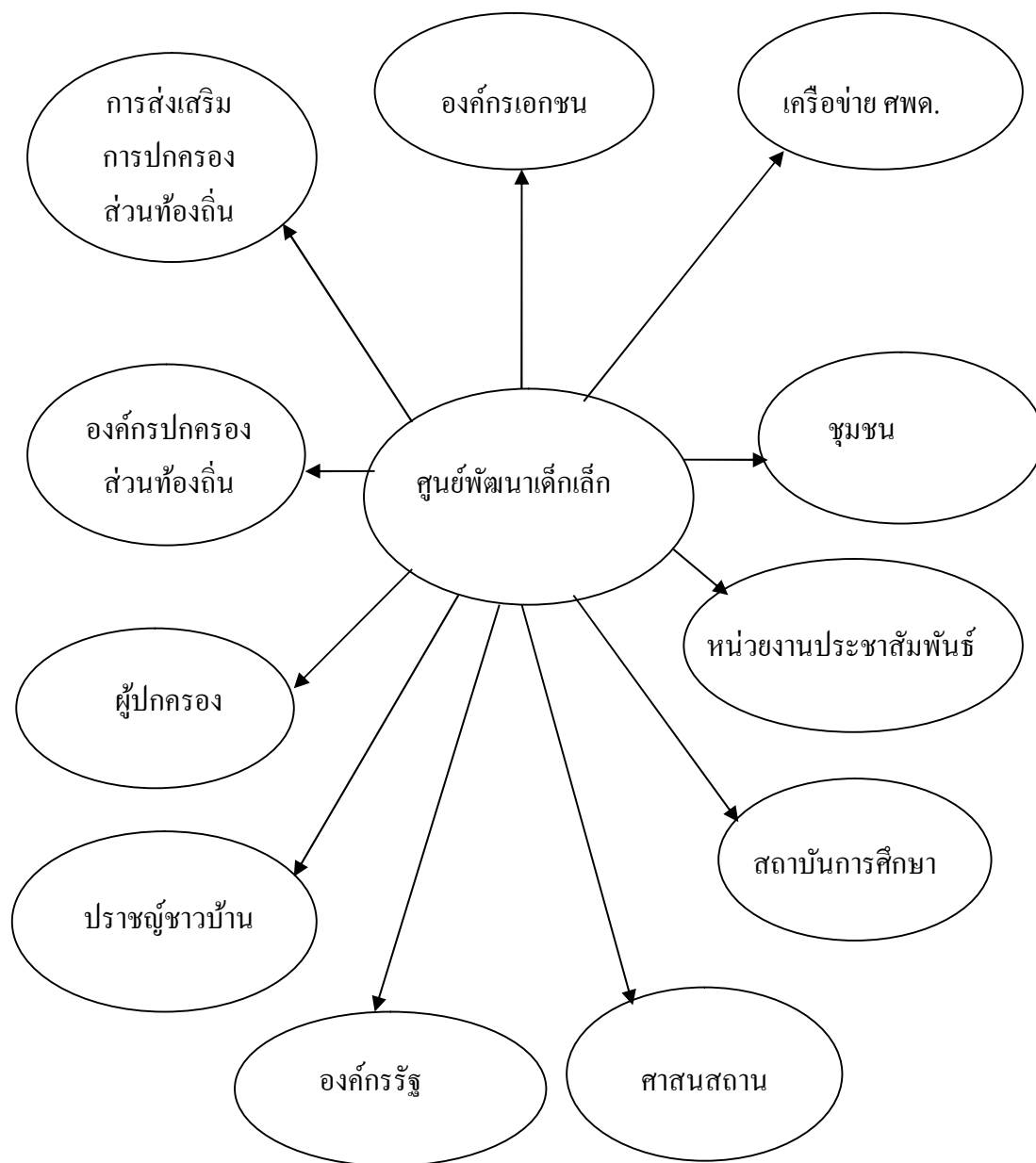
5.9.5.4 ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ โดยให้การสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5.9.5.5 ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและ
ทุกภาคส่วน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม/งาน /โครงการ	ผู้รับ ผิดชอบ
	1.ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
	2.ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน	
	3.แจกอุปกรณ์การเรียน	
	4.จัดกิจกรรมมอบตัวเป็นศิษย์	
	5.จัดกิจกรรม Back to school (กิจกรรมรับนักเรียนสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)	
	6.กิจกรรมวันสำคัญของชาติ เช่น วันแม่ วันพ่อ วันเด็ก	
	7.จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา	
	8.จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่	
	9.จัดกิจกรรมวันปิดภาคเรียน	
	10.จัดนิทรรศการวิชาการ เช่น สัปดาห์วิชาการ การประกวดผลงาน	
	11.จัดกิจกรรมรณรงค์ในโอกาสต่างๆ	
	12.จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
	13.จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
	14.จัดกิจกรรมเชิดชู “คนเก่ง คนดี ”	
	15.กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	
	16.โครงการสานสายใยรัก เช่น เล่านิทาน อ่านและเล่นกับลูก	
	17.โครงการรีไซเคิล ครอบครัวยุทธยาเพื่อสื่อสร้างสรรค์	
	18.โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง	
	19.โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การออมทรัพย์ การปลูกผักสวนครัว	
	20.โครงการรักษ์ภาษาไทยกับวัยละอ่อน	
	21.กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น	
	<u>หมายเหตุ</u> สำหรับการจัดกิจกรรม/งาน/โครงการต่าง ๆ นั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถจัดได้ตามความ เหมาะสมและศักยภาพของตนเอง โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร	

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

แผนภูมิที่ 3 กระบวนการมีส่วนร่วม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2548 : 51)

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แก่ การร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ฯ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่ เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้าง เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก

1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่าง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางปฏิบัติงาน

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

2.3 ส่งแผนงานและปฏิบัติงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

พิจารณาเห็นชอบ

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 ดำเนินการตามแผนงานและปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

2.6 สรุปและดำเนินงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือได้ตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

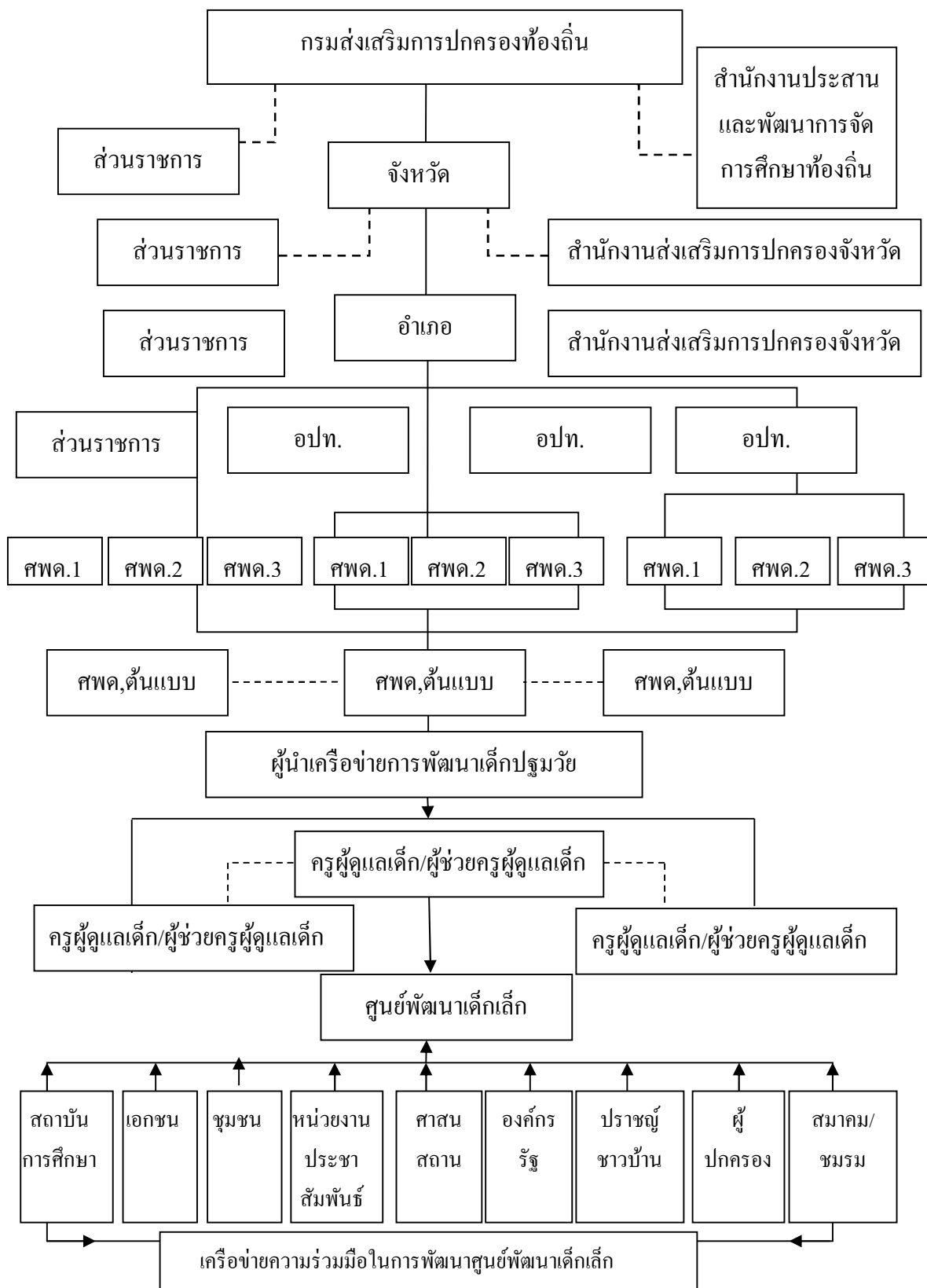
3. การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพ ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

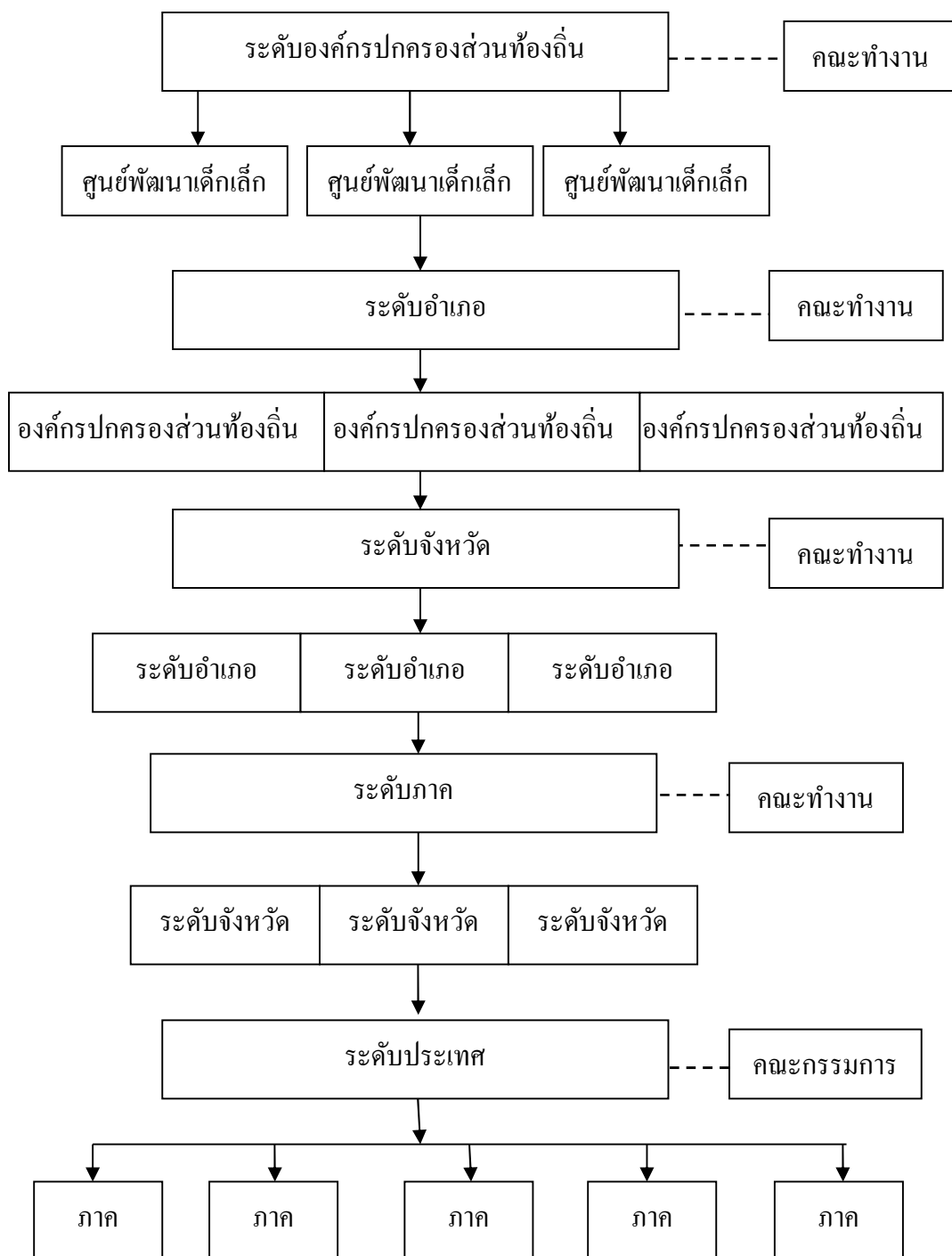
3.3 ประเมินผลการพัฒนา

3.4 สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างและเครือข่ายการพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548 : 54)

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย

แผนภูมิที่ 5 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548 : 55)

4. การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่างๆ

4.1 ชั้นการวางแผน

4.1.1 วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย

4.1.2 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองจังหวัด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถาบันการศึกษาต่างๆ ชมรม/สมาคม ต่างๆ ฯลฯ

4.1.3 ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย

4.1.4 จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ กลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่างๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ภูมิปัญญาในพื้นที่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา

4.1.5 วางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้ดูแลเด็ก ศึกษาดูงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ชั้นปฏิบัติงานตามแผน

4.3 ชั้นประเมินผลการดำเนินงาน

4.3.1 ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมที่แบ่งภาระงานไว้

4.3.2 รวบรวมผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข เพื่อเสนอทีมงาน คณะทำงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 ชั้นปรับปรุงและพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้างเครือข่าย

สรุปได้ว่ามาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นในปัจจุบันมีสอดคล้องกับนวัตกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในทิศแนวทางเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากเดิมที่มีมาตรฐานมีจำนวน 4 ด้าน จึงมีการปรับปรุงมาตรฐานเพิ่มเป็นจำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร

3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ซึ่งในการปรับปรุงมาตรฐานดังกล่าวนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการมีคุณภาพ ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

แนวทัศนะเกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ความหมาย

แนวคิดการพัฒนา “ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ” สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเมืองนอกระบบและชุมชนนอกระบบ คือ “ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ” มีความหมายได้สองนัยยะ คือ เป็นกระบวนการพัฒนา (Process) และเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนา (Outcome)

“ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ” ความหมายเชิงกระบวนการ หมายถึง การระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) องค์กรธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนและประชาชน หรือ “ภาคีการพัฒนา” ในการจัดทำแผนงาน / โครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็ก เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองเด็ก และชุมชน โดยรอบและท้องถิ่น โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นสถานที่ที่จะสร้างโอกาสให้เด็กเล็กเติบโตอย่างดีที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ และอย่างเท่าเทียมกัน

“ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ” ความหมายเชิงผลลัพธ์ หมายถึง ศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดการ ควบคุม ส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยเอื้อ และขจัดหรือลดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความน่าอยู่ของศูนย์เด็กเล็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ขณะเดียวกัน ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก ได้รับการส่งเสริมให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ

ความมุ่งหมายของการพัฒนา “ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ”

เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็กทุกคน ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี ที่จะอยู่อาศัยในศูนย์เด็กเล็กนอกระบบได้อย่างเท่าเทียมกันและอยู่ร่วมกันกับผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็กและเพื่อน ๆ อย่างสงบสุข มีความสะดวกสบาย สะอาด ถูกสุขอนามัย มีความปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม

คุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุ

คุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุ ครอบคลุม และผสมผสานระหว่างปัจจัย
แวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพ สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ

1. ด้านสังคม ควรเป็นศูนย์เด็กเล็กที่มี

1.1 กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ผู้ปกครองเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เด็กๆ ที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กได้รับการปลูกฝังการศึกษา (รูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม)

การถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสาร อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

1.2 มีบริการด้านสุขภาพแก่เด็ก และเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ

1.3 มีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย เรียนรู้ และการทำงานของเจ้าหน้าที่

1.4 ภาวการณ์พัฒนาทุกระดับ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

1.5 สิทธิของเด็กและเจ้าหน้าที่ในศูนย์เด็กเล็กทุกคนได้รับการคุ้มครอง

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 มีบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ในชุมชน
เพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

2.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

3. ด้านกายภาพ

3.1 การคมนาคมสะดวก และสาธารณูปโภคเข้าถึง

3.2 ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย

3.3 บริเวณภายนอก และภายในศูนย์ฯ มีการจัดระเบียบ และใช้ประโยชน์
จากพื้นที่อย่างเหมาะสม

3.4 มีการจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและทันต่อความต้องการ
เช่น มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่รองรับขยะ เป็นต้น

3.5 มีพื้นที่และอาณาบริเวณที่เป็นพื้นที่สีเขียว หรือที่ว่างโล่งให้เด็กได้วิ่งเล่น
และออกกำลังกาย หรือเป็นสนามเด็กเล่น

3.6 มีสื่อ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการ เหมาะสม และเพียงพอ

3.7 มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น เหมาะสมและเพียงพอ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม

4.1 ศูนย์เด็กเล็กอยู่ห่างจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ เช่น แหล่งที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองมาก
เสียงดัง หรือเสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญและกลิ่นเหม็น เป็นต้น

4.2 บริเวณภายใน และภายนอกอาคาร มีความสะอาด และเป็นระเบียบ ไม่มีแหล่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายกับเด็ก

4.3 ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศดี

4.4 มีการจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ

4.5 มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างถูกสุขลักษณะ

5. ด้านการบริหารและการจัดการ

5.1 มีความโปร่งใส และยุติธรรม

5.2 มีประสิทธิภาพ และมุ่งให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด

5.3 ผู้ที่เกี่ยวข้อง และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

ประโยชน์ของการดำเนินงานโครงการ

โครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ เป็น โครงการที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากหุ้นส่วนและภาคี เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งเด็ก บุคลากรและสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์เด็กเล็ก ประโยชน์ของการดำเนินโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กและผู้ดูแลเด็ก ได้รับบริการส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมทุกด้าน ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น และเอื้อต่อสุขภาพแล้ว ยังจะช่วยให้

1. เด็กได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งด้านการดูแลสุขภาพตนเอง และดูแลสุขภาพของสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและทำได้ถูกต้องเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

2. ผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดูแลเด็กได้ดียิ่งขึ้น

3. ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรม โดยสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ระหว่างบ้าน และศูนย์เด็กเล็ก

4. เสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนผู้ปกครองและชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนามีสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก ครอบครัวและชุมชน

5. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากศูนย์เด็กเล็ก ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญของการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต่อไป

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ในช่วงที่เด็กอยู่ศูนย์ฯ และเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

มากที่สุด ผู้ดูแลเด็กจึงควรรับรู้นโยบาย เข้าใจแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ และได้รับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผู้ดูแลเด็กยังควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพสำหรับเด็ก

2. ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กหรือผู้ประกอบการศูนย์เด็กเล็ก เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้ามาสนับสนุน หรือที่ต้องการขอรับการสนับสนุน และที่สำคัญต้องบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ สถานที่ที่มีอยู่ให้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ และได้มาตรฐาน

3. ผู้ปกครองเด็ก เป็นบุคคลสำคัญที่สามารถร่วมดูแลช่วยการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ โดยอาจเข้ามาเป็นกรรมการ วิทยากร หรืออาสาสมัครช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาและความต้องการของศูนย์เด็กเล็กจะได้ให้การสนับสนุนได้ ความสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคลากรของศูนย์เด็กเล็กกับผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของการดำเนินงาน

4. ชุมชนโดยรอบศูนย์เด็กเล็ก นอกจากผู้ปกครองเด็กแล้ว ในชุมชนยังมีบุคคลที่แม่ไม่ได้มีลูกหลานอยู่ในศูนย์เด็กเล็ก แต่ก็มีศักยภาพที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอีกมาก เช่น ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลวงพ่อที่วัด เจ้าแก้ว ร้านค้า หรือมูลนิธิ ชมรมต่างๆ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ในชุมชนสามารถช่วยสนับสนุนแรงความคิด แรงกาย และทุนทรัพย์ แก่ศูนย์เด็กเล็กได้ หากได้รับรู้และเข้าใจการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุน บางแห่งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านต่างๆ ที่สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กได้ นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่สามารถเป็นแกนนำในการระดมความร่วมมือต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6. องค์กรส่วนภูมิภาค เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีบทบาทสำคัญในการไปช่วยกระตุ้นผู้เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาล อบต. และผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กให้เห็นความสำคัญ และสมัครเข้าร่วมโครงการและเจ้าหน้าที่จากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ยังมีศักยภาพในการให้ความรู้และความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานและวิธีการต่างๆ ตลอดจนให้คำแนะนำ ปรีกษา ด้านวิชาการ ติดตาม ประเมินผล และการประกันคุณภาพ

7. องค์กรส่วนกลาง ผู้รับผิดชอบในส่วนกลาง ทั้งจากสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักส่งเสริมสุขภาพ กองวิชาการต่าง ๆ ในกรมอนามัย ตลอดจนถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เช่น กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค มีบทบาทหลักในการสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ เกณฑ์มาตรฐาน และการประเมินผล ประสานนโยบายกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยได้ระบุการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีความรู้ นักวิชาการ และนักวิจัยซึ่งระบุไว้ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2545 : 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่นกล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อม ไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป

จินตนา สุจจันท์ (2547 : 50) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ และมีประโยชน์ในต่อ โครงการ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
2. ประชาชนมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น
3. การดำเนินงานของโครงการได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

4. โครงการให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนามากขึ้น

5. ช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

จิต นิลพานิชและกุลธร ธนาพงศธร (2532 : 350) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอน หนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์ จะเอื้ออำนวย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 : 14 - 15) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมนับเป็นกระบวนการ ที่ก่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย แต่การจะมีส่วนร่วมนั้น จะต้องคิดคำนึงถึงหลักการพื้นฐาน ของการมีส่วนร่วม มีหลักการพื้นฐานสำคัญ 8 ประการ คือ

1. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ เพราะถ้ามีการใช้เทคโนโลยีโดยที่มนุษย์ไม่มาร่วมคิด ร่วมรับรู้ หรือเข้าใจเพียงพอก็อาจไม่เกิด ประโยชน์เท่าที่ควร หรือตรงข้ามกลับใช้เพื่อทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง หรือสิ่งแวดล้อมได้
2. เชื่อว่ามนุษย์ต่างมีความคิด และมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
3. เชื่อว่าทุกคนไม่ได้โชคดี มาตั้งแต่เกิด โดยเหตุที่เขาอาจจนอยู่นั้น มิใช่จากกรรมเก่า
4. เชื่อว่าชาวชุมชนต่าง ๆ มักมีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตน ในระดับหนึ่งบางเรื่องที่ชาวชุมชนยึดถือจึงต้องค่อย ๆ ให้ปรับตัวผสมผสานกับวิทยาการภายนอก
5. เชื่อว่าตนต่างกับชาวบ้านอยู่ไม่น้อยและชาวบ้านเองก็แตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนั้น การจะให้มีส่วนร่วมจะเอาใจเราฝ่ายเดียวไม่ได้

6. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสามารถพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ถ้าได้รับ โอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจและร่วมจัดการ (Active partner) เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมการ ที่มนุษย์บางกลุ่มปฏิเสธเทคโนโลยีอย่างสิ้นเชิง ก็เป็นไปตามระดับการเข้าใจในเทคโนโลยี นั้นอย่างถูกต้องหรือไม่ และมีกลวิธีปรับความเข้าใจนั้นมาสู่ระดับที่แต่ละฝ่ายยอมรับได้เพียงใด ซึ่งต้องให้ได้รับโอกาสที่จะเข้าใจ และยอมรับให้เหมาะสมกับตนอย่างเหมาะสม

7. อาจใช้การมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ เช่น

7.1 รูปแบบโดยตรง คือ มีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลแต่ละคน

7.2 ประชาชนก่อนตั้งองค์กรขึ้นมามีส่วนร่วม

7.3 ให้มีตัวแทนมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งยอมขึ้นกับบริบทของแต่ละพื้นที่

8. การมีส่วนร่วมยังมีเพิ่มขึ้น เมื่อมีสภาพที่เหมาะสมต่อไปนี้

8.1 ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้สึกว่าเขาได้ควบคุมโชคชะตาของตนเอง

8.2 ผู้ที่จะเข้าร่วมต้องมีอิสรภาพ ได้รับความเสมอภาคและได้รับความจริงใจ ให้เข้ามีส่วนร่วม ผู้ที่จะเข้าร่วมด้วยต้องมีความสามารถพอที่จะมีส่วนร่วมด้วยได้

8.3 มีการสื่อสาร 2 ทางเพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับข้อมูลอย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจใน โครงการตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้ต้องการ เข้ามาร่วมกับ โครงการมากยิ่งขึ้น

8.4 ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่โครงการ และต่อ โครงการนั้น ๆ และ เต็มใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย

8.5 การมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่ทำให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปจนเกินกว่าผลตอบแทน ที่เขาประเมินว่าจะได้รับ

8.6 เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว จะไม่กระทบกระเทือนสถานภาพในหน้าที่การงาน หรือทางสังคมให้ลดน้อยลง

8.7 มีกลวิธีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่าง โครงการและผู้มีส่วนได้เสียเป็นอย่างดี ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้า ร่วม การตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้นเป็นไปอย่างมี อิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วย อย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของ โครงการ

พนิจดา วีระชาติ (2542 : 7) ได้สรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านสนับสนุน สถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือสนับสนุนสถานศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือ สนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 สนับสนุนให้ความร่วมมือ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียน การสอนและปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.2 ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานที่จำเป็น ในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน

1.3 ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการเป็น เจ้าหน้าที่หรือช่วยรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนในส่วนที่สถานศึกษาขาดและ จำเป็นต้องช่วยเหลือ เป็นต้น

1.4 ประชาสัมพันธ์สถานศึกษา โดยที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของ สถานศึกษาเมื่อเข้าใจจุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่ช่วย ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาได้เป็นอย่างดีและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริม

ความร่วมมือจากประชาชนทั่วไป

2. ส่งเสริมพัฒนาการ และความเจริญงอกงามของผู้เรียนครบถ้วน

มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการและความเจริญงอกงามของผู้เรียน ได้ ดังนี้

- 2.1 เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
- 2.2 การให้การสนับสนุนส่งเสริมเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน
- 2.3 ให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ดูแลนักเรียน
- 2.4 ปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อมั่นให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและสังคม
- 2.5 เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- 2.6 ส่งเสริมให้เด็กใช้ชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม

จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์ที่มีอยู่รวมทั้งความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา

พระ พรนวม (2544 : 24) ได้กล่าวสรุป การมีส่วนร่วม ไว้ว่า เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน ในการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกันดำเนินการหรือปฏิบัติร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดีผลเสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกันในการจัดการศึกษา

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน (2531 : 10) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบจะเป็นเครื่องประกันว่า จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่า สิ่งที่ทำไปนั้น จะตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมั่นใจ ว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการดำเนินการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ เพื่อพัฒนา แก้ไขปัญหาในกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งสามารถดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมได้ ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลวิธีหนึ่งที่นิยมใช้เพื่อซักถามข้อมูลจากผู้วิจัยต้องการ ผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการทราบ มีลักษณะการสนทนาแบบเปิด โอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ภายใต้การควบคุมการสนทนาของผู้นำการสนทนา การซักถามจะต้องไม่ป้อนคำถามหรือแสดงท่าทีชี้แนะล่วงหน้า

ความหมายของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ปริศนา เบญจาทิกุล (2549 : 41) กล่าวสรุปว่า การสนทนากลุ่มเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการนั่งสนทนากลุ่ม โดยกลุ่มคนจำนวน 6-12 คน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีความรู้ มีประสบการณ์ และเกี่ยวข้องในประเด็นที่สนใจศึกษา เพื่อให้ได้ข้อสรุปของข้อมูลที่สมบูรณ์ตรงตามประเด็นที่ศึกษา

ญานณี รัตนไพศาลกิจ (2553 : 34) กล่าวสรุปว่า การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ใช้การระดมสมองของสมาชิกกลุ่ม นำความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการของกลุ่มมาเป็นแนวทางในการจัดทำแนวทางปฏิบัติหรือจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน เกิดการมีส่วนร่วมและยอมรับแนวทางที่กำหนดขึ้น

พัศกร จันทร์งาม (2549 : 109) กล่าวสรุปว่า การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการเชิงคุณภาพโดยการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของบุคคล 6 – 12 คน ที่มีการเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ ซึ่งจะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและทัศนคติในประเด็นที่ศึกษาอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง เพื่อนำสาระไปวิเคราะห์หาข้อสรุป

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นกิจกรรมการจัดกลุ่มสนทนาหรือการสนทนากลุ่มเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (group interview) รูปแบบหนึ่ง โดยมีความเชื่อว่ามีโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่ม จะทำให้เกิดความสบายใจในการให้สนทนา และเกิดอารมณ์ร่วมเต็มใจให้ข้อมูลมากกว่าการให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาจะมีความลึกซึ้งมากกว่าน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการป้อนคำถามของนักวิจัยผู้สัมภาษณ์ หากมีการตั้งคำถามเจาะลึกลงรายละเอียดต่อเนื่อง โดยเลือกถามผู้ที่มีข้อมูลมากที่สุดและเต็มใจเล่ามากที่สุดก่อน แล้วจึงถามผู้เข้าร่วมสนทนาโดยกระตุ้นให้ทุกคนเกิดอารมณ์ร่วม เล่าเรื่องของตนเองอย่างเปิดเผย จะทำให้ได้ผลการสัมภาษณ์ที่ลึกซึ้งมาก ได้ข้อมูลที่เป็นความลับ เป็นปมด้อยที่ถูกฝังลึกในจิตใจได้สำนึกของบุคคลได้ ผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนานั้น นอกจากนักวิจัยผู้สัมภาษณ์จะได้ทั้ง

สาระเรื่องราวของบุคคลและของกลุ่มแล้ว ยังได้ความคิดเห็น ความคิดสะท้อน ปฏิกริยาและข้อมูล ที่ลึกซึ้งและหลากหลายจากผู้เข้าร่วมการสนทนาทุกคนด้วย

การจัดสนทนากลุ่มสามารถดำเนินการได้รายละเอียดดังต่อไปนี้
ขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

กล่าวว่า การสนทนากลุ่มไม่ได้จัดทำได้ในระยะเวลาอันสั้น ก่อนที่จะมีการประชุม ควรจะมีการเตรียมการไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์บางครั้งกว่าที่จะปฏิบัติได้จริงอาจใช้เวลาถึง 6 - 8 สัปดาห์ ก่อนที่จะมีการดำเนินงานผู้ร่วมงานควรมีการตกลง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อการสนทนาและ ทดสอบคำถามเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การสนทนาที่เกิดขึ้นเป็นไปตามระยะเวลา ที่กำหนดซึ่งมีขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่มดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูล
3. ตัดสินใจว่าจะทำกี่กลุ่ม
4. วางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลา
5. ออกแบบแนวคำถาม ควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วๆ ไปเบาๆ ง่าย

ต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้ว จึงวกเข้าสู่ คำถามหลัก หรือคำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษาแล้วจึงจบลงด้วยคำถามเบาๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ในช่วงท้ายอาจเติมคำถาม เสริมเข้าไปแต่ต้องเป็นคำถามสั้นๆ อาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นคำถามที่ปรากฏ ขึ้นมาระหว่างการสนทนา

6. ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น
7. ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จัดบันทึก ดังนี้

7.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุม เกมได้เป็นอย่างดีให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด Moderator จะต้องไม่แสดง ความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด Moderator ที่ดีจะต้องสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

7.2 ผู้จัดบันทึก (Notetaker) จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลาและควรทำหน้าที่ ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระ

ในบทบาทที่ตรงกัน ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) มีหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทป ขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

8. คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา

9. การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เป็นการเตรียมสถานที่ กำหนดวัน เวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเทป ม้วนเทป ถ่าน สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง หนังสือเชิญผู้เข้าร่วมสนทนา เป็นต้น

10. จัดกลุ่มสนทนา

11. ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

12. ถอดเทปออกมาเป็นบทสนทนา ควรถอดเทปออกมาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและต้องไม่ใส่ความคิดของตนเองที่ถือเป็นข้อสรุปลงไปด้วย

13. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา ถ้าจะให้ดีควรทำการวิเคราะห์ร่วมกันหลายๆคนเพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้ามีความเห็นไม่ตรงกันควรกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก

14. การเขียนรายงานการวิจัยควรเริ่มต้นโดยการเขียนเค้าโครงเรื่องก่อน แล้วเขียนผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและหัวข้อของแนวคำถามโดยพรรณนาในเชิงอธิบายการดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. แนะนำตนเองและทีมงาน ประกอบด้วย พิธีกร ผู้จดบันทึก และผู้บริการทั่วไป

โดยปกติไม่ควรให้มีผู้สังเกตการณ์ อาจมีผลต่อการแสดงออก

2. อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการมาทำสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. เริ่มเกริ่นนำด้วยคำถามอุ่นเครื่องสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

4. เมื่อเริ่มคุ้นเคย เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ทิ้งช่วง

ให้มีการถกประเด็น และโต้แย้งกันให้พอสมควร

5. สร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ควบคุมเกมส์ไม่ให้หยุดนิ่งอย่าซักคนใดคนหนึ่งจนเกินไป คำถามที่ถามไม่ควรถามคนเดียว อย่าซักรายตัว

6. ในการนั่งสนทนา พยายามอย่าให้เกิดการข่มทางความคิด หรือชักนำผู้อื่น ให้เห็นคล้อยตามกับผู้ที่พูดเก่ง (Dominate) สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดได้แสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้

7. พิธีกรควรเป็นผู้คุยเก่งซักเก่ง มีพรสวรรค์ในการพูดคุย จังหวะการถามดี ถามซ้ำๆ ละเอียดควรมีการพูดแทรกกลดอย่างเหมาะสมด้วยและในการดำเนินการสนทนากลุ่มยังมีปัจจัยที่จำเป็น ดังนี้

7.1 กระดาษสำหรับจดบันทึกและคินสอ

7.2 ชาร์ตหรือกระดานดำ

7.3 บทสคริปการสนทนากลุ่ม

7.4 รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

7.5 ผู้จัดบันทึกการสนทนา

7.6 เครื่องบันทึกเสียง

7.7 ป้ายชื่อ

7.8 การสร้างบรรยากาศให้สดชื่น

7.9 นาฬิกาจับเวลา

8. การสรุปผลการสนทนากลุ่ม เป็นข้อมูลของการสนทนากลุ่มจะถูกบันทึกลงในเทปบันทึกเสียงและในแบบจดบันทึกคำสนทนาของผู้เข้าร่วมสนทนาจะถูกถอดออกเป็นข้อความ

การสนทนาอย่างละเอียดทุกคำพูด เหตุผลที่ต้องถอดอย่างละเอียดทุกถ้อยคำ เพราะถือว่าเป็นจุดประเด็นสำคัญของคำตอบในการวิเคราะห์ที่อยู่ที่บทความของคำพูดที่มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนา การถอดข้อความจากเทปจะทำให้เข้าใจและสามารถมองเห็นภาพของการสนทนากลุ่มนั้นๆ ได้ว่ามีบรรยากาศอย่างไร การมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและการถกเถียงกันถึงประเด็นปัญหาเป็นอย่างไร ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสนทนา ถ้าผู้สนทนาหลายคนมีความคิดเห็นไม่ตรงกันก็จะสามารถเปิดเทปฟังรายละเอียดได้อีก เพื่อจับประเด็นปัญหา มาวิเคราะห์ใหม่เป็นการตรวจสอบที่ชัดเจน และสามารถขจัดปัญหาความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นได้ (แวนเนตร พิพัฒน์ประดิษฐ์. 2548 : 66)

บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา. (2554 : 1 - 4) ได้กล่าวเกี่ยวกับบริบทต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ดังต่อไปนี้

สถานที่ตั้ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ตั้งอยู่เลขที่ 94 บ้านวังแข หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ประวัติโดยสังเขป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา ตั้งอยู่เลขที่ 94 หมู่ที่ 2 บ้านวังเข ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านซึ่งเกิดจากการยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเอน แล้วปรับโครงสร้างยกฐานะให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบลแม่สา ภายใต้ชื่อ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา” สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2549 ซึ่งรับเด็กอายุ 2 ปี กับ 5 เดือนถึงอายุ 6 ปี มีเด็ก จำนวน 72 คน แบ่งห้องเรียนเป็น จำนวน 4 ห้องเรียน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กตำบลแม่สา มีเด็กจำนวน 132 คน ครูผู้ดูแลเด็กที่จ้างตามภารกิจ จำนวน 8 คน แม่ครัว จำนวน 1 คนและนักการภารโรง จำนวน 1 คน สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์นั้นเป็นรูปแบบคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ปัจจุบันมีนายชนสร พิมสาร ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา และมีนายโกวิท บุญก้อน ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. เน้นความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของศูนย์ฯ “พัฒนาการเด่น เน้นคุณธรรม นำภูมิปัญญา ภาษาและเทคโนโลยี”
2. เน้นความสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยยึด หลักการจัดการศึกษาดังนี้
 - 2.1 ให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า นักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
 - 2.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจาก การจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ตารางที่ 2 ข้อมูลรางวัลที่ได้รับของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา

ปี พ.ศ.	ชื่อ/ประเภทของรางวัล	หน่วยงานที่ให้รางวัล	หลักฐาน อ้างอิง
2549	ผ่านการประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก	สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดน่าน	เกียรติบัตร
2549	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การนำเสนอผลงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จังหวัดน่าน	เกียรติบัตร
2550	รางวัลชนะเลิศศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ขนาดใหญ่	กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	เกียรติบัตร/ โล่รางวัล
2550	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกระบบอำเภอ	สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเวียงสา	เกียรติบัตร
2550	นางกนกวรรณ ชศทนะนะ ได้รับรางวัล ครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น ระดับอำเภอ ประจำปี 2550	กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	โล่ประกาศ เกียรติคุณ / เกียรติบัตร
2551	รางวัลศูนย์เด็กเล็กนอกระบบยอดเยี่ยม ระดับจังหวัด	สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดน่าน	เกียรติบัตร
2551	รางวัลศูนย์เด็กเล็กนอกระบบยอดเยี่ยม ระดับจังหวัด	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	เกียรติบัตร
2551	รางวัลชมเชย การประกวดศูนย์เด็กเล็ก นอกระบบยอดเยี่ยม ระดับประเทศ	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	โล่รางวัล
2551	รางวัลชนะเลิศ การนำเสนอผลงานที่เป็น แบบอย่างที่ดีเลิศ (Best Practic)	สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเวียงสา	เกียรติบัตร
2553	นางจิระนันท์ สุหนั่น ได้รับรางวัล ครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น ระดับอำเภอ ประจำปี 2553	กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	โล่รางวัล / เกียรติบัตร
2554	ผ่านการประเมินศูนย์เด็กเล็กปลอดโรค ของกรมควบคุมโรค	กรมควบคุมโรค	เกียรติบัตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็กก่อนหน้านั้น ได้มีนักวิชาการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

บัลลังก์ จันทบูรณ์ (2545 : 107) ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า สภาพ ของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐ ด้านเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ด้านหลักการจัดการศึกษา รูปแบบ จุดมุ่งหมาย แนวการจัดประสบการณ์ และการประเมินผลพบ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนคือไม่จัดห้องเรียนแยก จากห้องอื่น ๆ อย่างเป็นสัดส่วนรวมทั้งปัญหา ในด้านการไม่จัดชั้นเรียนตามกลุ่มอายุ และสถานที่ สำหรับการบริการสุขภาพที่ไม่เป็นสัดส่วน จำนวน โต๊ะและเก้าอี้ตลอดจน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและ ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก ด้านบุคลากรและการพัฒนา บุคลากร ส่วนใหญ่ขาดการนิเทศ การให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต้นสังกัด

มณฑนา หริกจันทร์และคณะ (2551 : 102) ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารตำบล จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแล เด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี ตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและขนาดขององค์กร บริหารส่วนตำบลพบว่าผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานีในภาพรวมและแต่ละ ด้านไม่แตกต่างกัน แต่การเปรียบเทียบตามขนาดขององค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้บริหารและ ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหา การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมยศ มีศิลป์ (2550 : 166) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านแนวการจัดประสบการณ์ ด้าน บุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ด้านความปลอดภัย สุขภาพ

อนามัยและด้านโภชนาการ ผลการวิจัยพบว่า รายการที่มีการปฏิบัติร้อยละ 100 คือ รายการที่ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะการในสอน การกำหนดวิธีการและการสรรหาครูผู้สอน การสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ การจัดสถานที่ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์ การเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดสื่อการเรียนรู้ ภายในห้องเรียนและกลางแจ้ง ตลอดจนการตรวจสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกัน แต่การผลิตสื่อขึ้นใช้เองมีน้อย รายการที่กล่าวมาดังกล่าว ล้วนมีอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากขาดการประชุม อบรม สัมมนา และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดการศึกษาเพิ่มเติมและการนิเทศติดตามการสอน

ศุภศักดิ์ หัสดิษฐ์ (2552 : 150) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลันตาน้อย ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลันตาน้อย ควรมีแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของกรมอนามัย ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ควรจัดพื้นที่และยาสამัญประจำบ้านในห้องปฐมพยาบาลให้เป็นสัดส่วนและชัดเจน 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ควรมีการพัฒนาสนามเด็กเล่นประจำศูนย์และจัดหาของเล่นในร่มที่ช่วยเสริมสร้างทักษะของเด็กอย่างรอบด้าน (สังคม อารมณ์และสติปัญญา) ควรจัดให้มีมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง ให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูเด็ก 3) ด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ควรมีการสุ่มตรวจสอบสถานที่เตรียมและปรุงอาหารของผู้รับจ้างประกอบอาหาร 4) ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรปรับปรุงต่อเติมอาคารเรียนให้มีพื้นที่ใช้สอยตามเกณฑ์มาตรฐาน ควรเพิ่มช่องแสงประตูและหน้าต่าง ติดตั้งมุ้งลวดที่หน้าต่างห้องนอน ให้มีการจัดเก็บขยะมูลออกจากตัวอาคารทุกวันและจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม 5) ด้านบุคลากรและ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของกรมอนามัยอยู่แล้วทุกข้อ

อนุรักษ์ มาสเนตร (2552 : 110) ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ซึ่งเป็นการศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ใน 6 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก บริการอาหารสะอาด ปลอดภัยสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย บุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ จำนวน 80 คน ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครู จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานการบริการ ด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของผู้บริหาร ครู ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูพบว่าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เก็บค่าบริการน้อยมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ค่อนข้างน้อย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอที่จะมาดำเนินงาน รวมถึงขาดการดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองก็ค่อนข้างน้อย เนื่องจากว่าผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องทำงาน ข้อเสนอแนะคือภาครัฐควรรู้ให้การสนับสนุน และหาทางช่วยเหลือดูแลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เก็บค่าบริการน้อย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีโอกาสที่จะดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด ในกรณีที่เจ้าของกิจการไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง เจ้าของกิจการควรทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้วย เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ควรมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมและผู้ปกครองควรใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมตามสมควร ควรสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง อีกทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 155 คน ประกอบด้วย

1. นายกองคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
2. ปลัดคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการศึกษาคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
4. เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน
5. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน
6. ผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 132 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ประกอบด้วย

1. นายกองคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
2. ปลัดคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการศึกษาคํ้าการบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
4. เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่มีข้อมูลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามใช้ถามสำหรับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำนวน 155 คน แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศูนย์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

- 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ/แนวทางอื่นๆ ในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

2. แบบสนทนากลุ่ม ผู้ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน เป็นการสนทนาประเด็นการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุ 5 โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง ภายใต้ของคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุ 5 มีปัจจัยแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาและโครงสร้างของการวิจัย เพื่อกำหนดแนวทางและหาขอบเขตของการออกแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถาม ด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แต่ละข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

+ 1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อคำถาม (IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ เป็นข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 61-67) แล้วนำข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ เพื่อหาความเที่ยงของข้อคำถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ผลการตรวจสอบความเที่ยงของข้อคำถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.9710 (Cronbach อ้างถึงใน สามารถ เอียดผล, 2551 : 77)

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ุณย์ศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอยางป่า จังหวัดน่าน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและสอบถามสัมภาษณ์ไปให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ด้วยตัวเอง พร้อมกับชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ให้ทราบ พร้อมกับนัดหมายวันเวลาที่จะมาเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนและเก็บข้อมูลโดยการใช้สัมภาษณ์ สันทนาการด้วยตัวเอง
3. ดำเนินการแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. จัดการสนทนากลุ่ม รวบรวมเก็บข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล เพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอแนะที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางเพื่อบรรยายสรุป ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (μ) และ

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะ โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (พิชิต ฤทธิจรูญ. 2547 : 242) สำหรับสถิติในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{n}$ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าร้อยละ (สิน พันธุ์พินิจ. 2551 : 244) สำหรับสถิติของการหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร $\frac{P}{n} \times 100$ เมื่อ

P	แทน	จำนวนความถี่
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิจรูญ. 2547 : 267) สำหรับสถิติการหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร $\mu = \frac{\sum X}{n}$ เมื่อ

μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) สำหรับสถิติการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร $\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$

เมื่อ	σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	ข้อมูลทั้งหมด
	X	แทน	คะแนนแต่ละค่า
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ภาครัฐศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการและศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 155 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 10 คนและผู้ปกครองเด็ก จำนวน 132 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม จำนวน 155 ชุด ได้รับคืนทั้ง 155 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกระบบ 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านสังคม
- 2.2 ด้านเศรษฐกิจ
- 2.3 ด้านกายภาพ
- 2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.5 ด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกระบบ 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 ค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

รายการ	จำนวน(N = 155)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	43	27.70
หญิง	112	72.30
รวม	155	100.00
2. อายุ		
15-25 ปี	5	3.20
26-35 ปี	57	36.80
36-45 ปี	65	41.90
46 ปีขึ้นไป	28	18.10
รวม	155	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	28	18.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	33.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	30	19.40
อนุปริญญา/ปวส.	5	3.20
ปริญญาตรี	35	22.60
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	5	3.20
รวม	155	100.00
4. สถานภาพ		
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา	1	0.60
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา	1	0.60
นักวิชาการศึกษา	1	0.60
คณะกรรมการศูนย์ฯ	10	6.50
เจ้าหน้าที่/ครูผู้ดูแลเด็ก	10	6.50
ผู้ปกครองเด็ก	132	85.20
รวม	155	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามของการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.30 รองลงมาคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.70 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.90 รองลงมาคือ อายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.80 และอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.10 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.60 และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 19.40 สำหรับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองเด็ก คิดเป็นร้อยละ 85.20 รองลงมา คือ คณะกรรมการศูนย์ฯและเจ้าหน้าที่/ครูผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 6.50 ส่วนนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาและ นักวิชาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.60

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่
ในภาพรวม (N = 155)

การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านสังคม	4.40	0.56	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	4.29	0.52	มาก
3. ด้านกายภาพ	4.41	0.57	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.41	0.54	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการ	4.38	0.54	มาก
รวม	4.38	0.55	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ “ มาก ” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.38, \sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาระดับปฏิบัติโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดลงไปพบว่า จำนวนที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.41, \sigma = 0.57$) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.41, \sigma = 0.54$) ด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.40, \sigma = 0.56$) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.38, \sigma = 0.54$) และด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ($\mu = 4.29, \sigma = 0.52$) ตามลำดับการวิเคราะห์แต่ละด้านผลปรากฏตามตารางที่ 5 - 9 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสังคม

ด้านที่	การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านสังคม	1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย อย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง	4.43	0.56	มาก
	1.2 มีมาตรการและติดตั้งอุปกรณ์ในการจัดระบบความปลอดภัย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย สาธารณภัย อย่างเหมาะสมและ เพียงพอ	4.31	0.54	มาก
	1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย เรียนรู้และ การทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากร	4.42	0.56	มาก
	1.4 มีบริการตรวจ รักษา ให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพสำหรับเด็ก และบุคลากรอย่างเพียงพอจากเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลของชุมชน	4.37	0.57	มาก
	1.5 มีการจัดบริการให้ความรู้ การฝึกอบรมให้ข้อมูลข่าวสารอย่าง กว้างขวาง รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์แก่เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองของ เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.35	0.54	มาก
	1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตู้ยาและเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐม พยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูงให้พ้นมือเด็กและเพียงพอต่อการให้บริการ	4.37	0.56	มาก
	1.7 เด็กและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและคุ้มครอง ในด้านสิทธิต่างๆ กรณีบุคลากรถูกกล่าวหาในทางที่เสียหาย	4.43	0.57	มาก
	1.8 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ การเลี้ยงดูเด็ก	4.46	0.52	มาก
	1.9 ภาวการณ์พัฒนาทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.35	0.65	มาก
	1.10 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตาม เทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็ก ฯลฯ เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ/ การช่วยเหลือดูแลเด็ก/การดูแลปรับปรุง ภูมิทัศน์ ความสะอาด เรียบร้อยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.56	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.40	0.56	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของ ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ด้านสังคม ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.40, \sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียง ตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คือ ข้อ 1.10 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็ก ฯลฯ เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ/การช่วยเหลือดูแลเด็ก/การดูแลปรับปรุง ภูมิทัศน์ ความสะอาดเรียบร้อยรอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.56, \sigma = 0.55$) รองลงมาคือ ข้อ 1.8 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ($\mu = 4.46, \sigma = 0.52$) ข้อ 1.7 เด็กและบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและคุ้มครองในด้านสิทธิต่างๆ กรณีบุคลากรถูกกล่าวหาในทางที่เสียหายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.57$) และข้อ 1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ อย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านเศรษฐกิจ

ด้านที่	การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
2. ด้าน เศรษฐกิจ	2.1 เจ้าหน้าที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มี ความก้าวหน้าในหน้าที่	4.28	0.50	มาก
	2.2 เจ้าหน้าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล กรณีสร้างชื่อเสียงให้ศูนย์ในด้านต่าง ๆ	4.33	0.51	มาก
	2.3 เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการ ประกอบอาชีพ	4.42	0.53	มาก
	2.4 ชุมชนให้การสนับสนุน เงิน วัสดุ/อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.33	0.55	มาก
	2.5 การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งงานตามกรอบ อัตรากำลังที่จัดสรรมีความเหมาะสมและ มีความพอเพียง	4.25	0.48	มาก
	2.6 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่ได้รับตามตำแหน่ง งานปฏิบัติอย่างเหมาะสม	4.23	0.52	มาก
	2.7 เจ้าหน้าที่/บุคลากร/ชุมชนมีการระดมทุนจาก แหล่งทุนต่างๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาและ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.20	0.50	มาก
	2.8 มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและ ลดความเสี่ยงในการเดินทาง	4.33	0.58	มาก
	2.9 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่เหมาะสม ในกรณีที่ เจ้าหน้าที่/บุคลากรปฏิบัติงานล่วงเวลาหรือ นอกเวลาราชการ	4.23	0.54	มาก
	รวม	4.29	0.52	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กนออยู่ ด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ($\mu = 4.42, \sigma = 0.523$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือข้อ 2.3 เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ($\mu = 4.42, \sigma = 0.53$) รองมาคือข้อ 2.8 มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.58$) และข้อ 2.4 ชุมชนให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ/อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.55$) และข้อ 2.2 เจ้าหน้าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล กรณีสร้างชื่อเสียงให้ศูนย์ในด้านต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ

ด้านที่	การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
3. ด้าน กายภาพ	3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงรบกวน	4.41	0.53	มาก
	3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีของเล่นเด็ก หนังสือนิทานเหมาะสม กับวัยและมีสื่อ อุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของเด็กอย่างเพียงพอ	4.44	0.55	มาก
	3.3 เครื่องเล่นกลางแจ้งมีจำนวนเพียงพอและปลอดภัย	4.34	0.58	มาก
	3.4 ทางเข้า - ออก ตัวอาคารของศูนย์ สะดวกต่อการ เคลื่อนย้ายเด็กได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือ เหตุร้ายแรงใด	4.43	0.67	มาก
	3.5 มีพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการ ปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก	4.48	0.57	มาก
	3.6 มีระบบคมนาคมการสัญจรไปยังที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมีความสะดวก ปลอดภัยสำหรับเด็ก บุคลากรและผู้ที่มี ความเกี่ยวข้องกับศูนย์	4.37	0.61	มาก
	3.7 มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึง เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต	4.49	0.56	มาก
	3.8 อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการ รักษาความปลอดภัย มีเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคารไว้ อย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละอาคาร และพร้อมใช้	4.39	0.54	มาก
	3.9 ที่พักสำหรับผู้ปกครองที่มารับและส่งเด็กมีความเหมาะสม	4.19	0.57	มาก
	3.10 จัดน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ	4.46	0.55	มาก
	3.11 จัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสม สำหรับพัฒนาการเรียนรู้	4.56	0.54	มาก
	รวม	4.41	0.57	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของ ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.41, \sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียง ตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คือ ข้อ 3.11 จัดมุม ประสพการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสม สำหรับพัฒนาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.56, \sigma = 0.54$) รองลงมาคือ ข้อ 3.7 มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึง เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.49, \sigma = 0.56$) และข้อ 3.5 มีพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.48 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.48, \sigma = 0.57$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านที่	การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
4. ด้าน สิ่งแวดล้อม	4.1 มีนโยบายพัฒนาด้านการรักษาความสะอาด และความปลอดภัย	4.34	0.53	มาก
	4.2 สถานที่รับประทานอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย	4.49	0.54	มาก
	4.3 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเตรียมและปรุงอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย	4.51	0.55	มากที่สุด
	4.4 การจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขอนามัย และเพียงพอ	4.34	0.60	มาก
	4.5 ผู้ประกอบอาหาร มีสุขภาพดี แต่งกายสะอาด และถูกสุขอนามัย	4.41	0.54	มาก
	4.6 บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน คงทนและแข็งแรง	4.57	0.53	มากที่สุด
	4.7 สภาพสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง มีมุ้งลวด อากาศถ่ายเท	4.54	0.51	มากที่สุด
	4.8 มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย ป้องกันแมลงและ พาหะนำโรค	4.45	0.59	มาก
	4.9 กำหนดนโยบายให้ความรู้ด้านอาหารปลอดภัย ผู้บริหารมีตารางเข้าเยี่ยมชมสถานที่ปรุงอาหาร	4.24	0.52	มาก
	4.10 ภาชนะใส่อาหารทำมาจากสแตนเลส สะอาดและ มีความปลอดภัย	4.23	0.47	มาก
	รวม	4.41	0.54	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของ ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.41, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คือ ข้อ 4.6 บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน คงทนและแข็งแรง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.57 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 ($\mu = 4.57, \sigma = 0.53$) รองลงมาคือ ข้อ 4.7 สภาพสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง มีมุ้งลวด อากาศถ่ายเท มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.54, \sigma = 0.51$) และข้อ 4.3 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับ เตรียมและปรุงอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.51, \sigma = 0.55$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ด้านการบริหารจัดการ

ด้านที่	การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
5. ด้านการบริหารจัดการ	5.1 ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผนให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่น อบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.37	0.55	มาก
	5.2 การบริหารงานด้านงบประมาณมีความโปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้	4.35	0.57	มาก
	5.3 การบริหารงานด้านบุคลากร เรื่อง การพิจารณาความดีความชอบ การรับบุคคลเข้าทำงาน ดำเนินงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน มีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้	4.39	0.54	มาก
	5.4 มีการจัดอบรมให้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์	4.28	0.57	มาก
	5.5 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีนโยบายชัดเจนและสนับสนุนให้ศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและชุมชน	4.36	0.50	มาก
	5.6 คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยบุคคล ที่มาจากชุมชนและมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ	4.35	0.53	มาก
	5.7 ผู้บริหาร ควบคุม กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.45	0.54	มาก
	5.8 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็ก	4.36	0.54	มาก
	5.9 ผู้บริหารจัดสรรบุคคลในสัดส่วนของผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนเด็กที่ดูแลมีความเหมาะสม	4.43	0.58	มาก
	5.10 การจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กและตัวเด็ก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประเมินจากเอกสารหลักฐานและพัฒนาการของเด็ก	4.47	0.51	มาก
	รวม	4.38	0.54	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคุณลักษณะของ ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.38, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คือ ข้อ 5.10 การจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กและตัวเด็ก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประเมิน จากเอกสาร หลักฐานและพัฒนาการของเด็ก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.47, \sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ข้อ 5.7 ผู้บริหาร ควบคุม กำกับ ดูแล การดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.45 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.45, \sigma = 0.54$) และข้อ 5.9 ผู้บริหารจัดการสรรบุคคลในสัดส่วนของผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนเด็กที่ดูแลมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.58$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา

จังหวัดน่านตาม คุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ 5 ด้าน คือ

ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และ

ด้านการบริหารจัดการ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่และ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 คน โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคม มีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กตำบลแม่สา ดังนี้

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สาจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้มีการจัดกิจกรรมการที่ชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทั้งการวางแผนและดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในรูปแบบที่มีความหลากหลายจากเดิม เช่น ไม่ควรมีแค่กล่องรับแสดงความคิดเห็นและมีการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเท่านั้น แต่ให้ตัวแทนของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม ประจำเดือนของหมู่บ้าน เพื่อรายงานกิจกรรม การดำเนินการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ

ให้หมู่บ้านรับทราบ และได้รับฟังข้อเสนอแนะจากที่ประชุมซึ่งจะทำให้ได้รับความร่วมมือในกรณี
ดำเนินการจัดกิจกรรมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพราะชุมชนรับทราบการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.2 ให้เพิ่มบริการด้านสุขภาพให้แก่เด็กและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ โดยให้ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กขอความอนุเคราะห์จากโรงพยาบาลต้องจัดทำบัญชียาสามัญประจำบ้านประจำห้องพยาบาล
อธิบายเกี่ยวกับวิธีใช้และสรรพคุณของยาแต่ละชนิดให้ละเอียดโดยผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์
เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกต่อการใช้ และให้ความรู้บุคลากรประจำศูนย์สำหรับอุปกรณ์/
เครื่องมือทางการแพทย์ที่ใช้รักษาปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ได้รับเข้ามา ต้องให้มีความสะอาดและ
ใช้งานได้

1.3 ให้เพิ่มความปลอดภัยในด้านที่อยู่อาศัยเลี้ยงดูเด็กและการทำงานของเจ้าหน้าที่
โดยการฝึกอบรมวิธีการให้ความรู้และการป้องกันตลอดจนการฝึกปฏิบัติตัวเตรียมรับสถานการณ์ภัย
พิบัติฉุกเฉินทางธรรมชาติ ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ เช่น แผ่นดินไหว น้ำป่า
ไหลหลาก พายุลมกระโชกแรง เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่ ด้านสังคม
ตามตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา
จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่ ด้านสังคม

ด้านที่	แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความถี่	ร้อยละ
1.ด้าน สังคม	1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สาจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม ของชุมชน	12	92.31
	1.2 ให้เพิ่มบริการด้านสุขภาพให้แก่เด็กและเจ้าหน้าที่ของศูนย์	11	84.62
	1.3 ให้เพิ่มความปลอดภัยในด้านที่อยู่อาศัยเลี้ยงดูเด็กและการทำงานของ เจ้าหน้าที่	10	76.92

2. ด้านเศรษฐกิจ มีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กตำบลแม่สา ดังนี้

2.1 ให้เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรสามัคคีเป็นประจำทุกปี เป็นประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองส่วนร่วมในการสร้างมาตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะดำเนินการในรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริจาคผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าวโพด ข้าวเปลือก ข้าวสาร ถั่ว พักทอง แดงไทย เป็นต้น เพื่อนำผลผลิตดังกล่าวมาแปรรูปเป็นเงิน ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการระดมทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กและใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพของบุคลากรของศูนย์ฯ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาได้รับอัตราตำแหน่งจากบรรจุ จำนวน 4 อัตรา แต่มีจำนวนเด็ก จำนวน 5 ห้องบุคลากรตามตำแหน่งที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอจึงมีการจ้างตามพันธกิจ จำนวน 2 อัตรา จ้างทั่วไป จำนวน 2 อัตรา จ้างเหมา จำนวน 2 อัตรา โดยเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์ขอบรรจุอัตราตำแหน่งจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับบุคลากรที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่ตรงตามคุณสมบัติที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด สำหรับบุคลากรที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ผู้บริหารศูนย์ฯ ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการศึกษาต่อ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานและความมั่นคงของบุคลากร

2.3 มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงในการเดินทาง โดยให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงนโยบายการรับดูแลเด็กโดยเรียนเสริมทักษะเพิ่มเติม เปรียบเสมือนเรียนพิเศษ จำนวน 2 ชั่วโมง ช่วงเวลา 15.00 น. - 17.00 น. สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองมีการประชุมปรึกษาหารือกันและตกลงกัน เพื่อความเข้าใจอันดีและยึดเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

ซึ่งสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่ ด้านเศรษฐกิจ ตามตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่
ด้านเศรษฐกิจ

ด้านที่	แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความถี่	ร้อยละ
2. ด้านเศรษฐกิจ	2.1 ให้เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากชุมชน เพื่อเป็น การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	13	100
	2.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพของบุคลากร ของศูนย์ฯ	11	84.62
	2.3 มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยง ในการเดินทาง	10	76.92

3. ด้านกายภาพ มีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กตำบลแม่สาว่า ดังนี้

3.1 ให้ปรับพื้นที่และอาณาเขตที่เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่น
กลางแจ้ง เนื่องจากสถานที่ที่เป็นสนามในการใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งนั้นมีพื้นที่ต่างระดับกับ
อาคารเรียน เป็นพื้นที่ลาดชัน ซึ่งไม่ค่อยปลอดภัยสำหรับการทำกิจกรรม มีการปรับถมดินสนาม
ให้สูงขึ้นเท่ากับพื้นของอาคารเรียนและปลูกหญ้าให้เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์
เครื่องเล่นกลางแจ้งที่ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งซึ่งสามารถวิ่งเล่นและออกกำลังกายได้

3.2 ให้เพิ่มสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดมุม
ประสบการณ์ที่น่าสนใจและน่าเรียนรู้เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น เพิ่มโปรแกรม
การสื่อสารแบบภาษาอาเซียน มีการตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนพร้อมมีสื่ออุปกรณ์
ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการที่เป็นระบบครบชุดที่มีคุณภาพดีพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา
เช่น ของเล่นสื่อวีดิทัศน์ เครื่องเล่นวีดิโอ/ซีดี โทรทัศน์ เครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพง เป็นต้น

3.3 มีการจัดระเบียบและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม
เนื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เสนอแผนการสร้างอาคารเรียนแบบมาตรฐาน หากได้รับการอนุมัติก็จะมี
การสร้างอาคาร ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนในการจัดระเบียบพื้นที่ของศูนย์ให้
มีความเหมาะสม แบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน สะดวกต่อการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสะดวก
ปลอดภัย เช่น แบ่งพื้นที่ในการสร้างอาคารเรียน พื้นที่พยาบาล พื้นที่ทำกิจกรรมกลางแจ้ง
พื้นที่ทำกิจกรรมในร่ม พื้นที่โภชนาการด้านอาหาร พื้นที่ระบบสาธารณสุขปโภค พื้นที่เทคโนโลยี
สารสนเทศ พื้นที่ที่เป็นที่พักสำหรับผู้ปกครองและพื้นที่สาธิตการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอยางสีสุราช จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ ตามตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอยางสีสุราช จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านกายภาพ

ด้านที่	แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความถี่	ร้อยละ
3. ด้าน กายภาพ	3.1 ให้ปรับพื้นที่และอาณาเขตที่เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุด อุปกรณ์/เครื่องเล่นกลางแจ้ง	13	100
	3.2 ให้เพิ่มสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มี การจัดมุมประสบการณ์ที่น่าสนใจและน่าเรียนรู้	11	84.62
	3.3 มีการจัดระเบียบและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กอย่างเหมาะสม	10	76.92

4. ด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา ดังนี้

4.1 จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดและปลอดภัย ซึ่งมีจัดวัสดุกันลื่น ในบริเวณ
ห้องน้ำ ห้องส้วม เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็กในกรณีลื่นหกล้มขณะเข้า-ออก ห้องน้ำ
ห้องส้วม โดยจัดให้มีวัสดุกันลื่นพร้อมให้ทำความสะอาดวัสดุกันลื่นด้วยน้ำยาทำความสะอาด
อย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันและกำจัดเชื้อโรคที่ซ่อนอยู่ในวัสดุกันลื่น

4.2 เปลี่ยนประตูเข้า - ออก หน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นแบบประตูเลื่อน พร้อมมี
ระบบในการล็อกประตู เข้า - ออก และมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู เพื่ออำนวยความสะดวก
ต่อผู้มาติดต่อที่อยู่ด้านนอกประตู และควรมีนโยบายพัฒนาด้านการรักษาความสะอาด

4.3 เน้นนโยบายในการจัดการขยะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการป้องกันและกำจัด
ขยะถูกวิธีที่ก่อให้เกิดประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้ เช่น มีนโยบายป้องกันไม่ให้เด็กนำขนม
ของขบเคี้ยวมารับประทานเพราะเป็นสิ่งที่สร้างขยะและไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายเด็ก แนะนำให้
เด็กนำเศษอาหารที่เหลือจากที่เด็กรับประทานทิ้งลงในภาชนะที่ปิดมิดชิด เพื่อให้ชาวบ้านนำไปเลี้ยง
ไก่และให้ชาวบ้านแบ่งไก่ที่เลี้ยงมาให้ศูนย์เป็นการตอบแทน โดยศูนย์จะได้นำไปปรุงเป็นอาหาร
ให้เด็กรับประทาน โดยจัดเวรเด็กให้ทำความสะอาด คัดแยกขยะประจำวัน ซึ่งมีครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้

ควบคุมการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และกล่อมมนจะล้างเก็บไว้เพื่อผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในการผลิตสื่อด้วย เพื่อเด็กจะได้มีความรู้และนำขยะหรือวัสดุเหลือใช้นำมาก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตต่อไป ซึ่งสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม ตามตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านที่	แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.1 จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดและปลอดภัย	13	100
	4.2 เปลี่ยนประตูเข้า - ออก หน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	12	92.31
	4.3 เน้นนโยบายพัฒนาด้านการรักษาความสะอาด	10	76.92

5. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กตำบลแม่สา ดังนี้

5.1 มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชนในชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชนในชุมชนทราบ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กรณีที่ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์เด็กเล็กเป็นการร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย การช่วยเหลือดูแลเด็ก การจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน การระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรมหารายได้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การระดมแรงงานในการซ่อมบำรุงหรือการปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการตรวจสอบการดำเนินการกิจกรรมให้มีความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้

5.2 ให้ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผนให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ โดยให้สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยให้ได้ศึกษาต่อ

เพื่อให้รองรับกับอัตราตำแหน่งที่จะขอบรรจุจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต และสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้ฝึกอบรม ศึกษาดูงานในด้านต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้เตรียมความพร้อม ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.3 เน้นการบริหารงานด้านงบประมาณให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ ซึ่งมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยยึดหลักการจัดการบริหารแบบกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการปฏิบัติร่วมกัน ในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป้าหมายในการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของเด็ก ซึ่งต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้ภายใต้ การควบคุม ดูแล การส่งเสริมและสนับสนุนจากคณะกรรมการ บริหารศูนย์และผู้บริหาร ควรยึดหลักการบริหารและเทคนิคการบริหารแบบ “ธรรมาภิบาล” ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป้าหมายสุดท้ายคือ ต้องให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีความสุข

ซึ่งสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่านอยู่ ด้านการบริหารจัดการ ตามตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงสรุปแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่านอยู่ ด้านการบริหารจัดการ

ด้านที่	แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความถี่	ร้อยละ
5. ด้าน การบริหาร จัดการ	5.1 มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชน ในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการ ปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	12	92.31
	5.2 ให้ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผน ให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ เช่น ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ	11	84.62
	5.3 เน้นการบริหารงานด้านงบประมาณให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้	10	76.92

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ การศึกษาการบริหารจัดการและแนวทางการบริหารศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ การวิจัยสรุปได้ ดังนี้ คือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
การวิจัยมีประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 155 คน ประกอบด้วย

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
 2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
 3. นักวิชาการศึกษาศูนย์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
 4. เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน
 5. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน
 6. ผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 132 คน
- ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ประกอบด้วย

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการศึกษาศูนย์การบริหารส่วนตำบลแม่สา จำนวน 1 คน
4. เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามใช้ถามสำหรับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

2. แบบสนทนากลุ่ม ใช้สำหรับประชากรที่ต้องการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ๖ ภูมิภาค : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ๖ ภูมิภาค : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ด้วยตัวเอง พร้อมกับชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ให้ทราบ พร้อมกับนัดหมายวันเวลาที่จะมาเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนและเก็บข้อมูลโดยการใช้สัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม ด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้อาจการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล เพื่อหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงนำค่าสถิติมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ๖ ภูมิภาค : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ๖ ภูมิภาค : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

1.1 ด้านสังคม พบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่านอยู่ ๖ ภูมิภาค : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คือ ชุมชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็ก เป็นต้น เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ/การช่วยเหลือดูแลเด็ก/การดูแลปรับปรุง ภูมิทัศน์ ความสะอาดเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.56, \sigma = 0.55$) รองลงมาคือ

ครูผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ($\mu = 4.46, \sigma = 0.52$) ลำดับต่อมาคือ เด็กและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและคุ้มครองในด้านสิทธิต่างๆ กรณีบุคลากรถูกกล่าวหาในทางที่เสียหาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.57$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.56$)

1.2 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือ เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ($\mu = 4.42, \sigma = 0.53$) รองมาคือ มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.58$) ลำดับต่อมาคือ ชุมชนให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ/อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.55$) และเจ้าหน้าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล กรณีสร้างชื่อเสียงให้ศูนย์ในด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.33, \sigma = 0.51$)

1.3 ด้านกายภาพ พบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือ จัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสม สำหรับพัฒนาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.56, \sigma = 0.54$) รองมาคือ มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึง เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 ($\mu = 4.49, \sigma = 0.56$) ลำดับต่อมาคือ มีพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.48 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 ($\mu = 4.48, \sigma = 0.57$)

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือ มีบริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกันเป็นสัดส่วน คงทนและแข็งแรง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.57 และ

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 ($\mu = 4.57, \sigma = 0.53$) รองลงมาคือ สภาพสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง มีมุ้งลวด อากาศถ่ายเท มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.54, \sigma = 0.51$) ลำดับต่อมาคือ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเตรียมและปรุงอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 ($\mu = 4.51, \sigma = 0.55$)

1.5 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกคือ มีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กและตัวเด็ก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประเมินจากเอกสาร หลักฐานและพัฒนาการของเด็ก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ($\mu = 4.47, \sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.45 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ($\mu = 4.45, \sigma = 0.54$) ลำดับต่อมาคือ ผู้บริหารจัดการสรรบุคคลในสัดส่วนของผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนเด็กที่ดูแลมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 ($\mu = 4.43, \sigma = 0.58$)

2. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ดังนี้

2.1 ด้านสังคม ให้จัดกิจกรรมที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมชุมชน สำหรับการวางแผนและดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในรูปแบบที่มีความหลากหลายจากเดิม เช่น ควรให้ตัวแทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เพื่อรายงานกิจกรรม การดำเนินการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้หมู่บ้านรับทราบ เพื่อจะได้รับฟังข้อเสนอแนะจากที่ประชุมและเพื่อจะได้รับความร่วมมือในกรณีดำเนินการจัดกิจกรรมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพราะชุมชนรับทราบการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ให้เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยทางศูนย์ควรจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรสามัคคีเป็นประจำทุกปี เป็นประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนมีส่วนร่วมในการสร้างมาตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะดำเนินการในรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการบริจาคผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าวโพด ข้าวเปลือก ข้าวสาร ถั่ว พักทอง แดงไทย เป็นต้น เพื่อนำผลผลิตดังกล่าวมาแปรรูป เป็นเงิน ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นระดมทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กและใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 ด้านกายภาพ ให้ปรับพื้นที่และอาณาเขตที่เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้ง โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ว่า เนื่องจากสถานที่ที่เป็นสนามในการใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งนั้นมีพื้นที่ต่างระดับกับอาคารเรียน เป็นพื้นที่ลาดชัน ซึ่งไม่ค่อยปลอดภัยสำหรับการทำกิจกรรม ควรมีการปรับถมดินสนามให้สูงขึ้นเท่ากับพื้นที่ของอาคารเรียนและปลูกหญ้าให้เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งที่ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้ง สามารถวิ่งเล่นและออกกำลังกายได้

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ให้จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดและปลอดภัย โดยจัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม เนื่องจากพื้นห้องน้ำ ห้องส้วมเป็นพื้นกระเบื้องและซีเมนต์เมื่อพื้นเปียกน้ำจะมีลักษณะชื้นและลื่น เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็กในกรณีลื่นหกล้มขณะเข้า-ออก ห้องน้ำ ห้องส้วม จึงควรจัดให้มีวัสดุกันลื่นพร้อมให้ทำความสะอาดวัสดุกันลื่นด้วยน้ำยาทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันและกำจัดเชื้อโรคที่ซ่อนอยู่ในวัสดุกันลื่น

2.5 ด้านการบริหารจัดการ ให้มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชนในชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยให้มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชนในชุมชนทราบ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กรณีที่ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์เด็กเล็กเป็นการร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนาเด็กซึ่งจะประกอบด้วย การช่วยเหลือดูแลเด็ก การจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน การระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรมหารายได้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การระดมแรงงานในการซ่อมบำรุงหรือการปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยุ่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยุ่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองเด็ก ซึ่งมีความสอดคล้องในทุกด้าน คือ

1.1 ด้านสังคม จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็ก ฯลฯ เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ/การช่วยเหลือดูแลเด็ก/การดูแลปรับปรุง ภูมิทัศน์ ความสะอาดเรียบร้อย ซึ่งมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ หัสดิษฐ์ (2552 : 150) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะล้านตายน้อยให้เป็นที่ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบและพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของกรมอนามัยอยู่แล้วทุกข้อและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของพินิจดา วิระชาติ (2542 : 7) ซึ่งได้สรุปการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในด้านสนับสนุนสถานศึกษา ไว้ว่า การให้ความร่วมมือสนับสนุนสถานศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง สามารถให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น การสนับสนุนให้มีความร่วมมือความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานที่จำเป็นในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนและการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการเป็นเจ้าหน้าที่หรือช่วยรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่างๆ ให้แก่โรงเรียนในส่วนที่สถานศึกษาขาดและจำเป็นต้องช่วยเหลือ เป็นต้น

1.2 ด้านเศรษฐกิจ จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเห็นว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พิมพา พัทธพรณสกุลและอรนุช กุลบุญ (2547 : 58) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ในเขต 11 พบว่า การดำเนินการของผู้ดูแลเด็กเล็กและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบโดยทางอ้อม เป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจ/ขวัญกำลังใจที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แต่แย้งกันกับผลการวิจัยของ มัชฌนา หริกจันทร์และคณะ (2551 : 102) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารตำบลจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมาตรฐานด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากมาตรฐานด้านบุคลากรให้ความสำคัญใน

การวางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณา สรรหาบุคคล พร้อมมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยมีสิทธิประโยชน์สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐาน

1.3 ด้านกายภาพ จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเห็นว่า การจัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสมสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ มีศิลป์ (2550 : 166) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนรู้อยู่ทั้งในร่มและกลางแจ้งและจัดให้มีการซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อการสอนมากที่สุด

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเห็นว่า บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน กว้างและแข็งแรง ซึ่งมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ มีศิลป์ (2550 : 166) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์และมีการดำเนินการเอาใจใส่เรื่องความสะอาดและความปลอดภัยในห้องเรียนอาคารและบริเวณโรงเรียนมากที่สุดและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ หัสดีนทร์ (2552 : 55) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลันตาน้อยให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ จากการประเมินการดำเนินงาน พบว่า ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของกรมอนามัย

1.5 ด้านการบริหารจัดการ จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กและตัวเด็ก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประเมินจากเอกสาร หลักฐานและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุลดา ถาวรแก้ว (2552 : 75) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพและพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

(2546 : 4) กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับเห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบ ก่อนเพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

2. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จากการสนทนากลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

2.1 ด้านสังคม ให้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับการวางแผน และดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในรูปแบบที่มีความหลากหลายจากเดิม เช่น ให้ตัวแทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เพื่อรายงานกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบและควรเพิ่มบริการด้านสุขภาพให้แก่เด็กและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ พร้อมทั้งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เพิ่มความปลอดภัยในด้านที่อยู่อาศัยเลี้ยงดูเด็กและการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติรัตน์ แห่งบุคดา (2554 : 61-62) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ไว้ว่า แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ความชำนาญในแต่ละสาขาต่างๆ มาให้ความรู้แก่เด็กในห้องเรียน จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน นโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมจัดทำใช้ และปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้มีความเหมาะสม ร่วมประเมินความพร้อมความก้าวหน้า และพัฒนาการของเด็ก สนับสนุนและส่งเสริมชุมชนให้ความช่วยเหลือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ เช่น บริจาคเงิน ตลอดจนแรงกาย จัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การจัดกีฬาประจำตำบล เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ส่งเสริมการพัฒนาการและฟื้นฟูสถาบันครอบครัวโดยจัดกิจกรรมวันพ่อกับแม่ บำรุงรักษาทรัพยากรในท้องถิ่นถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นที่ควรแก่การอนุรักษ์ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเผยแพร่ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ให้เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่าง โดยให้ศูนย์จัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรสามัคคีเป็นประจำทุกปี เป็นประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองส่วนร่วมในการสร้างมาตั้งแต่เริ่มต้น และเกี่ยวกับด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพของบุคลากร นอกจากนี้ ก็มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553 : 48) มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน ซึ่งกำหนดไว้ว่า ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อวัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนไว้ว่า การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ชุมชน สามารถบริจาคเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.3 ด้านกายภาพ ให้ปรับพื้นที่และอาณาเขตที่เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้ง โดยการปรับถมดินสนามให้สูงขึ้นเท่ากับพื้นของอาคารเรียนและปลูกหญ้าให้เป็นพื้นที่สีเขียวพร้อมติดตั้งชุดอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งที่ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งซึ่งสามารถวิ่งเล่นและออกกำลังกายได้ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเพิ่มสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดมุมประสบการณ์ที่น่าสนใจและน่าเรียนรู้ เช่น เพิ่มโปรแกรมการสื่อสารแบบภาษาอาเซียน และอีกประการหนึ่งมีการจัดระเบียบและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร จั่วสกุล (2549 : 79) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 15 และ 17 ประจำปีการศึกษา 2549 และพบว่า ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบทุกแห่งมีการดำเนินกิจกรรมด้านวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา และชุมชนเกี่ยวกับศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบส่วนใหญ่ดำเนินการเพื่อความปลอดภัยของอาคารสถานที่ ในลักษณะ เช่น การดูแล ปรับปรุง บำรุง รักษา และพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด เรียบร้อย และมั่นคงแข็งแรงอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ให้จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดและปลอดภัย โดยจัดให้มีวัสดุกันกลิ่น ในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม พร้อมให้ทำความสะอาดวัสดุกันกลิ่นด้วยน้ำยาทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันและกำจัดเชื้อโรคที่ซ่อนอยู่ในวัสดุกันกลิ่น เปลี่ยนประตู

เข้า - ออก หน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นแบบประตูเลื่อนพร้อมมีระบบในการล็อกประตู เข้า - ออก และมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้มาติดต่อที่อยู่ด้านนอกประตู และมีนโยบายพัฒนาด้านการรักษาความสะอาด เช่น เน้นนโยบายในการจัดการขยะของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุลลดา ถาวรแก้ว (2552 : 73) ที่ได้ศึกษา แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์มีห้องน้ำ ห้องส้วม เครื่องสุขภัณฑ์ที่เหมาะสมกับเด็ก

2.5 ด้านการบริหารจัดการ ให้มีการจัดอบรมหรือมีการประชุมชี้แจงให้แก่ประชาชน ในชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผน ให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่น ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อและควรมีเน้นการบริหารงาน ด้านงบประมาณให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มลิวรรณ ประจันนวล (2553 : 78) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการประชุม ชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์ ความจำเป็นในการบริหารงานศูนย์มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปประกอบกับการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีสำหรับการ พัฒนาด้านการศึกษาและควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปศึกษาเพื่อหารูปแบบการมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถพัฒนาเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2547). **คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. (ม.ป.ท. : ม.ป.พ.).
- _____. (2549). **คู่มือดูแลเด็กเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่**. พิมพ์ครั้งที่ 5. (ม.ป.ท. : ม.ป.พ.).
- โกวิทย์ พวงงาม. (2549). **มติใหม่การปกครองท้องถิ่นวิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
- จุลลดา ถาวรแก้ว. (2552). **ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิตติรัตน์ แห่งบุคดา. (2554). **การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมภู จังหวัดขอนแก่น**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จินตนา พัฒนพงศ์ธร. 2547. **พัฒนาการเด็กตามวัยและการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย**. นนทบุรี : สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- จินตนา สุจจันท์. (2547). **การศึกษาและการพัฒนาชุมชน**. ภาควิชาส่งเสริมการศึกษา : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิต นิลพานิช และกุลชน ธนาพงศธร. (2532). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ 8). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บรรณุกรม (ต่อ)

- ญาณณี รัตนไพศาล. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลโรงพยาบาลเชิงคำ. จังหวัดพะเยา.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร : 598 Print
- บุญชมศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บัลลังก์ จันทบุรณ์. (2545). แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์
- พิทยาภรณ์ มานะจูดิ. (2549). การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิมพ์ พัทธวรรณสกุลและอรนุช กุลบุญ (2547). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก **นำอยู่ในเขต 11.** รายงานการศึกษาวิจัย ศูนย์อนามัยที่ 11.
- มลิวรรณ ประจันนวล. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิ.** สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- มันทนา หริกจันทร์และคณะ. (ปีที่ 2ฉบับที่ 3 ตุลาคม 2551 – มกราคม 2552). **ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารตำบลจังหวัดปทุมธานี.**
- เขวภาเดชะคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศึกษาธิการ กระทรวง. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546.** กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

บรรณุกรม (ต่อ)

- ศิริ กุลอิศรานุรักษ์และคณะ. (2550). ประเมินการจัดระบบบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมพร นิ้วสกุล. (2549). การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบของสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการ ที่ 15
และ 17 ประจำปีการศึกษา 2549. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 10.
- สมยศ มีศิลป์. (2552). ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา :
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สามารถ เอียดผล. (2551). การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี
เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรศักดิ์ หัสตินทร์. (2552). แนวทางการพัฒนาการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ
บริหารส่วนตำบลเกาะลันตาน้อย ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายุ.
วิทยานิพนธ์ รปม. (การปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักบริหารการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2544). แนวนโยบาย
การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (2545- 2559). กรุงเทพฯ ฯ :
อาสาศึกษาดินแดน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2553). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. ฉะเชิงเทรา : กรมการปกครอง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (2556-2558) : ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กตำบลแม่สา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา. (2554). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาพ.ศ. 2555 - 2557
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา. จังหวัดน่าน : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อนุรักษ์ มาสเนตร. (2552). ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐาน
ศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนํ้าอยู่ กรณี : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่ธา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 2 ข้อ ได้แก่

1.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่ธา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนํ้าอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตำบลแม่ธา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กตำบลแม่ธา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนํ้าอยู่ จำนวน 5
ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านสังคม

2.2 ด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านกายภาพ

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

2.5 ด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/แนวทาง ในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นางปภาภรณ์ ปินตามูล

นักศึกษาปริญญาโท คุรุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

15-25 ปี 26-35 ปี
 36-45 ปี 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
 ปริญญาตรี ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4. สถานภาพของท่านที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 นักวิชาการศึกษา
 คณะกรรมการศูนย์ฯ
 เจ้าหน้าที่/ครูผู้ดูแลเด็ก
 ผู้ปกครองเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด
เพียงข้อละ 1 คำตอบ เท่านั้น โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่มาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านสังคม					
1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย อย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง					
1.2 มีมาตรการและติดตั้งอุปกรณ์ในการจัดระบบความปลอดภัย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย สาธารณภัย อย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย เรียนรู้และการทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากร					
1.4 มีบริการตรวจ รักษา ให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพสำหรับเด็กและบุคลากรอย่างเพียงพอจากเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลของชุมชน					
1.5 มีการจัดบริการให้ความรู้ การฝึกอบรมให้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์แก่เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตู้ยาและเครื่องเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้ อยู่ในที่สูงให้พื้นมือเด็กและเพียงพอต่อการให้บริการ					

รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
1.7 เด็กและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและคุ้มครองในด้านสิทธิต่าง ๆ กรณีบุคลากรถูกกล่าวหาในทางที่เสียหาย					
1.8 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก					
1.9 ภาศึการพัฒนทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1.10 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็ก ฯลฯ เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ / การช่วยเหลือดูแลเด็ก / การดูแลปรับปรุง ภูมิทัศน์ ความสะอาดเรียบร้อยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2. ด้านเศรษฐกิจ					
2.1 เจ้าหน้าที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่					
2.2 เจ้าหน้าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล กรณีสร้างชื่อเสียงให้ศูนย์ในด้านต่าง ๆ					
2.3 เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ					
2.4 ชุมชนให้การสนับสนุน เงิน วัสดุ/อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2.5 การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งงานตามกรอบอัตรากำลังที่จัดสรรมีความเหมาะสมและมีความพอเพียง					
2.6 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่ได้รับตามตำแหน่งงานปฏิบัติอย่างเหมาะสม					
2.7 เจ้าหน้าที่/บุคลากร/ชุมชนมีการระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2.8 มีการสนับสนุน/รณรงค์ให้เด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงในการเดินทาง					
2.9 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่เหมาะสม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่/บุคลากรปฏิบัติงานล่วงเวลาหรือนอกเวลาราชการ					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. ด้านกายภาพ					
3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงรบกวน					
3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีของเล่นเด็ก หนังสือนิทานเหมาะสมกับวัยและมีสื่ออุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของเด็กอย่างเพียงพอ					
3.3 เครื่องเล่นกลางแจ้งมีจำนวนเพียงพอและปลอดภัย					
3.4 ทางเข้า – ออก ตัวอาคารของศูนย์ สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายเด็กได้อย่างรวดเร็วในกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด					
3.5 มีพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก					
3.6 มีระบบคมนาคมการสัญจรไปยังที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะดวกปลอดภัยสำหรับเด็ก บุคลากรและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์					
3.7 มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึง เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต					
3.8 อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย มีเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคารไว้อย่างน้อย 1 เครื่องในแต่ละอาคารและพร้อมใช้					
3.9 ที่พักสำหรับผู้ปกครองที่มารับและส่งเด็กมีความเหมาะสม					
3.10 จัดน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ					
3.11 จัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสม สำหรับพัฒนาการเรียนรู้					
4. ด้านสิ่งแวดล้อม					
4.1 มีนโยบายพัฒนาด้านการรักษาความสะอาด และความปลอดภัย					
4.2 สถานที่รับประทานอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย					
4.3 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเตรียมและปรุงอาหาร สะอาด ถูกสุขอนามัย					
4.4 การจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขอนามัยและเพียงพอ					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4.5 ผู้ประกอบอาหาร มีสุขภาพดี แต่งกายสะอาดและถูกสุขอนามัย					
4.6 บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน คงทนและแข็งแรง					
4.7 สภาพสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง มีมุ้งลวด อากาศถ่ายเท					
4.8 มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย ป้องกันแมลงและพาหะนำโรค					
4.9 กำหนดนโยบายให้ความรู้ด้านอาหารปลอดภัย ผู้บริหารมีตารางเข้าเยี่ยมสถานที่ปรุงอาหาร					
4.10 ภาชนะใส่อาหารทำมาจากสแตนเลส สะอาดและมีความปลอดภัย					
5. ด้านการบริหารจัดการ					
5.1 ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผนให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่น อบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
5.2 การบริหารงานด้านงบประมาณมีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้					
5.3 การบริหารงานด้านบุคลากร เรื่อง การพิจารณาความดีความชอบ การรับบุคคลเข้าทำงาน ดำเนินงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน มีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้					
5.4 มีการจัดอบรมให้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์					
5.5 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีนโยบายชัดเจนและสนับสนุนให้ศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและชุมชน					
5.6 คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยบุคคล ที่มาจากชุมชนและมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ					
5.7 ผู้บริหาร ควบคุม กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ					
5.8 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็ก					

แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus groups)

เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบการศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ตามคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกระบบในแต่ละด้านอย่างไร เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับดีเยี่ยม

ลำดับที่	ประเด็นข้อคำถาม	บันทึกข้อสนทนาผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเหตุ
1	ด้านสังคม ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร		
2	ด้านเศรษฐกิจ ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร		
3	ด้านกายภาพ ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร		
4	ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร		
5	ด้านการบริหารจัดการ ควรมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร		

<p>บันทึกเพิ่มเติม</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ผลการหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

1.ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภรณ์ ปรีดาสุวรรณ 2.อาจารย์ปิยะนุช เล็งชา 3.อาจารย์ ดร.สุกัญญา ทองนาค

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านสังคม				
1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย อย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.2 มีมาตรการและติดตั้งอุปกรณ์ในการจัดระบบความปลอดภัย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อักศิกภัย สาธารณภัย อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย เรียนรู้และการทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากร	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.4 มีบริการตรวจ รักษา ให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพสำหรับเด็กและบุคลากร อย่างเพียงพอจากเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลของชุมชน	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.5 มีการจัดบริการให้ความรู้ การฝึกอบรมให้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์แก่เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตู้ยาและเครื่องเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูงให้พื้นมือเด็กและเพียงพอต่อการให้บริการ	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.7 เด็กและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและคุ้มครองในด้านสิทธิต่าง ๆ กรณีบุคลากรถูกกล่าวหาในทางที่เสียหาย	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.8 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
1.9 ภาศึการพัฒนทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.10 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเทศกาล เช่น วันแม่ วันเด็กฯ เป็นประจำ เช่น การจัดทำสื่อ /การช่วยเหลือดูแลเด็ก /การดูแลปรับปรุงภูมิทัศน์ ความสะอาดเรียบร้อยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
2. ด้านเศรษฐกิจ				
2.1 เจ้าหน้าที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.2 เจ้าหน้าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล กรณีสร้างชื่อเสียงให้ ศูนย์ในด้านต่าง ๆ	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.3 เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.4 ชุมชนให้การสนับสนุน เงิน วัสดุ/อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.5 การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งงานตามกรอบอัตรากำลังที่จัดสรรมีความเหมาะสมและความพอเพียง	+ 1	+ 1	0	0.67
2.6 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่ได้รับตามตำแหน่งงานปฏิบัติอย่างเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.7 เจ้าหน้าที่/บุคลากร/ชุมชนมีการระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.8 กรณีเด็กเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยในการเดินทาง	+ 1	+ 1	- 1	0.33
2.9 มีการจัดสรรค่าตอบแทนที่เหมาะสม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่/บุคลากรปฏิบัติงานล่วงเวลาหรือนอกเวลาราชการ	+ 1	+ 1	+ 1	1
2.10 สนับสนุนคนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด เรียนใกล้บ้าน ประหยัดค่าใช้จ่าย ทุก ๆ ด้าน	+ 1	+ 1	+ 1	1

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป
	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	
3. ด้านกายภาพ				
3.1 ที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ไม่ห่างไกลชุมชนและมีความปลอดภัย	+ 1	+ 1	- 1	0.33
3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงรบกวน	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีของเล่นเด็ก หนังสือนิทานเหมาะสมกับวัยและมีสื่อ อุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของเด็กอย่างเพียงพอ	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.4 เครื่องเล่นกลางแจ้งมีจำนวนเพียงพอและปลอดภัย	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.5 ทางเข้า - ออก ตัวอาคารของศูนย์ สามารถเคลื่อนย้ายเด็กได้สะดวก กรณีเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.6 มีพื้นที่สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กกว้างขวาง เพียงพอและเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.7 ระบบคมนาคมการสัญจรที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะดวกปลอดภัยสำหรับเด็ก บุคลากรและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์ และมีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึง เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.8 อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย มีเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคารไว้อย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละอาคาร และพร้อมใช้	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.9 ที่พักสำหรับผู้ปกครองที่มารับและส่งเด็กมีความเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.10 จัดน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ	+ 1	+ 1	+ 1	1
3.11 จัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งบรรยากาศห้องเรียน เหมาะสมสำหรับพัฒนาการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4. ด้านสิ่งแวดล้อม				
4.1 มีนโยบายพัฒนาด้านรักษาความสะอาด และความปลอดภัย	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.2 สถานที่รับประทานอาหาร สะอาด ถูกสุขลักษณะ	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.3 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเตรียมและปรุงอาหาร สะอาด ถูกสุขลักษณะ	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.4 การจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.5 ผู้ประกอบอาหาร มีสุขภาพดี แต่งกายสะอาดและถูกสุขอนามัย	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.6 บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน คงทนและแข็งแรง	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.7 สภาพสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง อากาศถ่ายเทเอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.8 มีการจัดการขยะที่ถูกสุขลักษณะ ป้องกันแมลงและพาหะนำโรค	+ 1	+ 1	+ 1	1
4.9 กำหนดนโยบายให้ความรู้ด้านอาหารปลอดภัย ผู้บริหารมีตารางเข้าเยี่ยมสถานที่ปรุงอาหาร	+ 1	+ 1	0	0.67
4.10 ภาชนะใส่อาหารทำมาจากสแตนเลส สะอาดและมีความปลอดภัย	+ 1	+ 1	0	0.67
5. ด้านการบริหารจัดการ				
5.1 ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรตามแผนให้มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่น อบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	+ 1	+ 1	- 1	0.33
5.2 การบริหารงานด้านงบประมาณมีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.3 การบริหารงานด้านบุคลากร เรื่อง การพิจารณาความดีความชอบ การรับบุคคลเข้าทำงาน ดำเนินงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน มีความโปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.4 มีการจัดอบรมให้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์	+ 1	+ 1	+ 1	1

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
5.5 มีการบริหารจัดการ แต่งตั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นคนมี วิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ มีความสามารถ แก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	+ 1	+ 1	- 1	0.33
5.6 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีนโยบายชัดเจนและสนับสนุนให้ศูนย์เป็น แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและชุมชน	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.7 คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยบุคคล ที่มาจาก ชุมชนและมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.8 ผู้บริหาร ควบคุม กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มี คุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.9 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็ก	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.10 ผู้บริหารจัดการสรรบุคคลในสัดส่วนของผู้ดูแลเด็กเล็กกับจำนวนเด็กที่ดูแลมี ความเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	1
5.11 การจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กและตัวเด็ก มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ประเมินจากเอกสาร หลักฐานและพัฒนาการของเด็ก	+ 1	+ 1	0	0.67

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภรณ์ ปรีดาสุวรรณ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
วิทยาลัยน่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. อาจารย์ปิยะนุช เส็งชา
ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. อาจารย์ ดร.สุกัญญา ทองนาค
ตำแหน่ง อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

นางปภาภรณ์ ปินตามูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
เมษายน 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

**MANAGEMENT OF EXCELLENT CHILD DEVELOPMENT
CENTERS : A CASE STUDY OF CHILD DEVELOPMENT
CENTER OF MAESA SUBDISTRICT, WIANGSA DISTRICT,
NAN PROVINCE**

MRS. PAPHAPHON PINTAMUN

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
APRIL 2015
COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY**

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

นางปภาภรณ์ ปินตามูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เมษายน 2558

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ ๖๐๔๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ

สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย นางปภาภรณ์ ปินตามูล นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ กรณีสึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน” ซึ่งมี อาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิต เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางปภาภรณ์ ปินตามูล เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็น ประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอ โปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางปภาภรณ์ ปินตามูล ๐-๘๔๘๐-๕๑๑๐-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ ๖๐๔๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สา
สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑๕๕ ชุด

ด้วย นางปภาภรณ์ ปินตามูล นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่
กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน้าน” ซึ่งมี อาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิตติ
เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางปภาภรณ์ ปินตามูล เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็น
ประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอ โปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางปภาภรณ์ ปินตามูล ๐-๘๔๘๐-๕๑๑๐-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ ๖๐๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภรณ์ ปรีดาสุวรรณ

สิ่งที่มาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ OIC	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางปภาภรณ์ ปินตามูล นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน” ซึ่งมี อาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิต เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางปภาภรณ์ ปินตามูล ๐-๘๔๘๐-๕๑๑๐-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ ๖๐๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ปิยะนุช เส็งษา

สิ่งที่มาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ OIC	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางปภาภรณ์ ปินตามูล นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ภาครัฐศึกษา: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน” ซึ่งมีอาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางปภาภรณ์ ปินตามูล ๐-๘๔๘๐-๕๑๑๐-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ ๖๐๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.สุกัญญา ทองนาค

สิ่งที่มาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ OIC	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางปภาภรณ์ ปินตามูล นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน” ซึ่งมี อาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิต เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางปภาภรณ์ ปินตามูล ๐-๘๔๘๐-๕๑๑๐-๔

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางปภาภรณ์ ปินตามูล
วัน เดือน ปีเกิด	12 มีนาคม 2528
ที่อยู่ปัจจุบัน	54 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
ที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยน่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 199 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2550	ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา วิทยาลัยน่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 199 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จนถึงปัจจุบัน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	บธ.บ. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2558	ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์